

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

J.P. "ŽELJEZNICE FEDERACIJE BiH" D.O.O. SARAJEVO

za 2015. godinu

Broj:06-03/16

Sarajevo, juni 2016.

SADRŽAJ

I. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE.....	2
II. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	5
Bilans uspjeha za period 01.01. – 31.12.2015. godine.....	6
Bilans stanja na dan 31.12.2015. godine	7
Izvjestaj o gotovinskim tokovima za period 01.01 do 31.12.2015. godine.....	8
Izvjestaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2015. godine	9
III. IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	10
1. Uvod	10
2. Predmet, cilj i obim revizije.....	10
3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja.....	11
4. Sistem internih kontrola i interna revizija	12
5. Planiranje i izvještavanje.....	14
6. Izvršenje Plana poslovanja	15
6.1 Prihodi	15
6.1.1 Poslovni prihodi.....	15
6.1.2 Finansijski prihodi.....	16
6.1.3 Ostali prihodi i dobiti	16
6.1.4 Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	16
6.2 Rashodi.....	16
6.2.1 Poslovni rashodi	16
6.2.1.1 Materijalni troškovi	16
6.2.1.2 Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	17
6.2.1.3 Troškovi proizvodnih usluga	17
6.2.1.4 Amortizacija	18
6.2.1.5 Troškovi rezervisanja.....	18
6.2.1.6 Nematerijalni troškovi.....	18
6.2.2 Finansijski rashodi.....	18
6.2.3 Ostali rashodi i gubici.....	18
6.2.4 Rashodi iz iz osnova promjene računovodstvenih politika	18
6.3 Finansijski rezultat	19
7. Stalna i tekuća sredstva, kapital i obaveze	20
7.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani	20
7.2 Tekuća sredstva	25
7.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	25
7.2.1 Gotovina i gotovinski ekvivalenti	26
7.2.2 Kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja.....	26
7.3 Kapital.....	28
7.4 Obaveze	29
7.4.1 Dugoročne obaveze i rezervisanja	29
7.4.1.1 Dugoročna razgraničenja i rezervisanja.....	29
7.4.1.2 Dugoročne finansijske obaveze	30
7.4.2 Kratkoročne obaveze	33
7.4.2.1 Kratkoročne finansijske obaveze	33
7.4.2.2 Obaveze iz poslovanja	34
7.4.2.3 Obaveze po osnovu plata, naknada i drugih primanja zaposlenih	34
7.4.2.4 Obaveze iz specifičnih poslova.....	35
7.4.2.5 Druge obaveze.....	35
7.4.2.6 Obaveze za ostale poreze i dažbine.....	35
7.4.3 Pasivna vremenska razgraničenja	36
8. Vanbilansna evidencija	36
9. Javne nabavke	36
10. Sudski sporovi	37
11. Popis imovine, potraživanja i obaveza.....	38
12. Komentar	39
IV. REZIME DATIH PREPORUKA.....	40

I. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju nekonsolidovanih finansijskih izvještaja (Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama na kapitalu, Izvještaj o gotovinskim tokovima i Posebni podaci o platama i broju uposlenih) Javnog preduzeća „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu: Društvo) sa stanjem na dan 31. decembar 2015. godine i za godinu koja se završava na taj dan i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Društva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS). Ova odgovornost obuhvata kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima.

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Društva je odgovorno i za poslovanje u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH i drugim relevantnim zakonima i propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa na osnovu kojih su transakcije i iznosi objavljivi u finansijskim izvještajima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i primjenjivim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima uslijed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonskim i drugim propisima. Ova odgovornost uključuje provođenje procedura, kako bi se dobili revizijski dokazi o tome da li se sredstva koriste za namjene utvrđene zakonima i propisima. Procedure uključuju procjenu rizika od značajnog neslaganja sa zakonima.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

1. Društvo je u finansijskim izvještajima iskazalo nekretnine, postrojenja i opremu u upotrebi 1.510.259.520 KM. Najveći dio ove imovine, stečen prilikom formiranja jedinstvenog preduzeća od interesa za Federaciju BiH, priznat je po trošku sticanja umanjenom za obračunatu amortizaciju zaključno sa 31.12.2001. godine. Na dan 31.12.2015., kao ni na datume prethodnih izvještaja, Društvo nije izvršilo mjerenje nadoknadive vrijednosti sredstava u skladu sa zahtjevima MSFI. Posljedica navedenog je da se knjigovodstvena vrijednost, nekretnina, postrojenja i opreme u

upotrebi može značajno razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima Standarda, a što je šire obrazloženo u tački 7.1. Izvještaja.

2. Društvo je u finansijskim izvještajima iskazalo nekretnine, postrojenja i opremu u pripremi 170.296.872 KM. U okviru ove pozicije 158.319.769 KM ili 93% odnosi se na završene investicije stavljene u upotrebu (neke čak u 2008. godini), a da iste prethodno nisu kolaudirane, tehnički primljene i knjigovodstveno aktivirane, radi čega se za njih ne obračunava amortizacija. Zbog naprijed navedenog ne možemo kvantificirati koliko su rashodi i akumulirani gubitak podcijenjeni, a finansijski rezultat i kapital precijenjeni, što je šire pojašnjeno u tački 7.1. Izvještaja.
3. Prilikom remonta pruge i zamjene gornjeg stroja na dionici Sarajevo - Čapljina – Državna granica, koji je izvršen u periodu od 2009. do 2012. godine, Društvo nije isknjižilo na teret rashoda zamjenjene dijelove kako nalaže MRS-a 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema. Iz prezentiranih podataka i knjigovodstvenih evidencija nismo bili u mogućnosti pouzdano identificirati efekte na finansijski rezultat (odnosno povećanje gubitka), što je šire pojašnjeno u tački 7.1. Izvještaja.
4. Društvo je iskazalo zalihe u vrijednosti od 23.128.381 KM. U okviru iskazanih zaliha 15.609.638 KM se odnosi na zalihe sirovina, materijala i rezervnih dijelova u upotrebi, a 7.518.743 KM na zalihe van upotrebe koje se u najvećem dijelu odnose na zalihe nastale demontiranjem stalnih sredstava prilikom remonta pruge i zamjene gornjeg stroja na dionici Sarajevo - Čapljina – Državna granica. Društvo nije vršilo vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u upotrebi u skladu sa MRS 2 – Zalihe, niti je izvršilo isknjižavanje zamjenjenih rezervnih dijelova u skladu sa MRS 16- Nekretnine, postrojenja i oprema. Na osnovu navedenog zalihe nisu realno iskazane, niti se može izmjeriti efekat na finansijski rezultat, što je šire pojašnjeno u tački 7.2.1.
5. Prilikom isplata plata u 2015. godini, nisu uplaćivani doprinosi za PIO, zdravstvo i nezaposlenost, u ukupnom iznosu od 17.700.862 KM. Ukupno neuplaćeni porezi i doprinosi od 2000.-2014. godine po ovom osnovu iznose 153.522.705 KM što nije u skladu sa članom 11. Zakona o doprinosima i članom 23. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa, o čemu je detaljno obrazloženo u tački 7.4.2.3. Izvještaja.

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog značaja stavki opisanih u „Osnova za izražavanje mišljenja“, finansijski izvještaji Javnog preduzeća „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo, ne prikazuju istinito i fer po svim bitnim pitanjima stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2015. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijske informacije i transakcije prikazane u finansijskim izvještajima Javnog preduzeća „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo u toku 2015. godine, nisu bile u svim materijalno značajnim aspektima usklađene sa odgovarajućim zakonskim i drugim propisima.

Isticanje predmeta

Bez uticaja na izraženo mišljenje skrećemo pažnju i na slijedeće:

Društvo kontinuirano iskazuje gubitke u poslovanju (u 2015. godini 29.862.925 KM) što je dovelo do značajnog smanjenja kapitala i potpune nesolventnosti i nelikvidnosti. Kapital je u posljednjih 11 godina smanjen za 646.612.155 KM, a na datum bilansa iskazane su obaveze 769.062.202 KM i to dugoročne 455.580.938 KM, a kratkoročne 313.481.264 KM (u okviru kratkoročnih obaveza, obaveze prema zaposlenima iskazane su 189.668.995 KM), dok su tekuća sredstva samo 72.293.693 KM.

Ovakva situacija upućuje na postojanje značajne neizvjesnosti u vezi sa sposobnošću Društva da nastavi sa vremenski neograničenim poslovanjem. Radi prevazilaženja postojećih problema osnivač, Vlada FBiH i organi upravljanja Društva (Skupština, Nadzorni odbor i Uprava Društva) moraju sačiniti strateški plan održivosti i unapređenja poslovanja koji bi bio provodiv u praksi. Potrebno je istaći da Nadzorni odbor nije kontinuirano obavljao svoju funkciju kao i da je Skupština Društva održala samo jednu sjednicu u toku 2015. godine, a čije aktivno učešće ima značajan uticaj na nesmetano funkcionisanje i rješavanje nagomilanih problema u Društvu.

Neprovođenje Zakona o finansijskoj konsolidaciji JP „ŽBiH“ d.o.o Sarajevo za period od 01.01.2008.–31.12.2012. godine i Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja dovelo je dijelom do upitnosti daljeg poslovanja Društva, kao i nedovoljan angažman organa upravljanja i rukovođenja. Naime, u 2015. godini Nadzorni odbor nije kontinuirano radio, a Skupština društva održala je samo jednu sjednicu 15.12.2015. godine kada su usvojeni Izvještaj o poslovanju zajedno sa finansijskim izvještajima za 2014. godinu, što je šire obrazloženo u tačkama 4., 6.3, 7.3, 7.4, Izvještaja.

Sarajevo, 21.03.2016. godine

Zamjenik generalnog revizora

Dragan Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dževad Nekić, dipl. oec.

II. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
JP „ŽELJEZNICE FEDERACIJE BiH“ D.O.O. Sarajevo

Bilans uspjeha za period 01.01. – 31.12.2015. godine			
	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 2)	108.813.712	115.446.348
1	Prihodi od prodaje učinaka	84.677.676	85.402.729
2	Ostali poslovni prihodi	24.136.036	30.043.619
II	Poslovni rashodi (od 1 do 6)	134.680.660	136.512.594
1	Materijalni troškovi	16.653.334	16.632.971
2	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	79.102.116	79.826.138
3	Troškovi proizvodnih usluga	5.895.173	4.455.245
4	Amortizacija	29.933.469	29.592.648
5	Troškovi rezervisanja	1.082.905	3.851.615
6	Nematerijalni troškovi	2.013.663	2.153.977
III	Gubitak od poslovnih aktivnosti (I – II)	25.866.948	21.066.246
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 2)	120.490	133.490
1	Prihodi od kamata	120.489	133.489
2	Pozitivne kursne razlike	1	1
V	Finansijski rashodi (od 1 do 3)	5.978.324	8.475.768
1	Rashodi kamata	5.897.944	8.347.148
2	Negativne kursne razlike	4.404	1
3	Ostali finansijski rashodi	75.976	128.619
VI	Gubitak od finansijske aktivnosti (IV - V)	5.857.834	8.342.278
VII	Gubitak redovne aktivnosti (III + VI)	31.724.782	29.408.524
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
VIII	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 6)	3.225.921	5.494.872
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	30.719	227.491
2	Dobici od prodaje materijala	50.876	2.757
3	Viškovi	406.270	1.827.244
4	Naplaćena otpisana potraživanja	996.330	262.488
5	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	6.300	-
6	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	1.735.426	3.174.892
IX	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 4)	1.828.523	4.026.306
1	Gubici od prodaje materijala	46.619	-
2	Manjkovi	22.210	1.471.656
3	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	1.082.972	1.732.370
4	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	676.722	822.280
X	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX - X)	1.397.398	1.468.566
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIV.VRIJEDN.SREDSTAVA		
XI	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	6.916	491
1	Prihodi od usklađivanja vrijednosti zaliha	6.916	491
XII	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	91.888	25.793
1	Umanjenje vrijednosti zaliha	91.888	25.793
XII	Gubitak od usklađenja vrijednosti	84.972	25.302
1*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	988.785	616.201
2*	Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	439.354	2.162.919
	UKUPAN PRIHOD PERIODA (I+IV+VIII+XI+1*)	113.155.824	121.691.402
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+IX+XII+2*)	143.018.749	151.203.380
XIII	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza	29.862.925	29.511.978
	Porezni rashodi perioda	-	-
XIV	Neto gubitak neprekinutog poslovanja		
	DOBIT ILI GUBITAK OD PREKINUTOG POSLOVANJA		
XV	Neto dobitak/(gubitak) prekinutog poslovanja		
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XVI	Neto gubitak perioda (XIV – XV)	29.862.925	29.511.978
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK		
	Ukupno neto ostali sveobuhvatni gubitak perioda	29.862.925	29.511.978

Direktor:
Enis Džafić, mr.oec.

Bilans stanja na dan 31.12.2015. godine		
Pozicija	Neto iznos tekuće godine	Iznos prethodne godine
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	1.511.986.686	1.527.353.806
Nematerijalna sredstva	1.534.120	2.503.989
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.510.259.520	1.524.705.222
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	2.491	2.491
Dugoročna razgraničenja	190.555	142.104
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
C) TEKUĆA SREDSTVA	72.293.693	69.682.793
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	23.128.381	24.193.232
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	49.165.312	45.489.561
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	-	-
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	1.584.280.379	1.597.036.599
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva	7.894.604	13.602.514
UKUPNO AKTIVA	1.592.174.983	1.610.639.113
P A S I V A		
A) KAPITAL	815.218.177	845.081.103
Osnovni kapital	850.225.385	886.115.473
Rezerve	-	-
Nerealizovani dobiti	-	-
Nerealizovani gubici	-	-
Gubitak do visine kapitala	35.007.208	41.034.370
B) DUGOROČNA REZERVISANJA	26.857.309	29.342.369
C) DUGOROČNE OBAVEZE	428.723.629	348.267.224
D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
E) KRATKOROČNE OBAVEZE	312.173.329	372.570.721
Kratkoročne finansijske obaveze	88.405.273	162.760.015
Obaveze iz poslovanja	9.547.636	9.735.748
Obaveze iz specifičnih poslova	21.634.966	19.743.282
Obaveze po osnovu plata, naknada i ost.prim.zaposlenih	189.668.995	176.939.399
Druge obaveze	1.715.709	1.736.849
Obaveze za PDV	307.227	700.760
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	893.523	954.668
Obaveze za porez na dobit	-	-
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	1.307.935	1.775.182
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
POSLOVNA PASIVA	1.584.280.379	1.597.036.599
Izvanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva	7.894.604	13.602.514
UKUPNO PASIVA	1.592.174.983	1.610.639.113

Direktor:
Enis Džafić, mr. oec.

Izveštaj o gotovinskim tokovima za period 01.01 do 31.12.2015. godine				
(DIREKTNA METODA)				
	OPIS	Oznaka	Tekuća godina	Prethodna godina
			IZNOS	IZNOS
A.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I.	Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		101.089.362	104.715.368
1.	Prilivi od kupaca i primljeni avansi	+	82.614.564	82.546.623
2.	Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl.	+	17.833.333	21.340.000
3.	Ostali prilivi od poslovnih aktivnosti	+	641.465	828.745
II.	Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		92.169.049	89.470.428
1.	Odlivi iz osnova isplate dobavljačima i dati avansi	-	14.632.261	16.457.451
2.	Odlivi iz osnova plata, naknada plata i drugih primanja zaposlenih	-	67.662.287	65.126.791
3.	Odlivi iz osnova plaćenih kamata	-	3.086.115	3.761.259
4.	Odlivi iz osnova poreza i drugih dažbina	-	641.687	1.321.704
5.	Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	-	6.146.699	2.803.223
III.	Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti)		8.920.313	15.244.940
IV.	Neto odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		-	-
B.	GOTOVINSKI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
I.	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti		11.930	11.986
1.	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	11.930	11.986
II.	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti		1.117.220	4.997.573
1.	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana		-	-
2.	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela		-	-
3.	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	1.117.220	4.997.573
4.	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana		-	-
III.	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti		-	-
IV.	Neto odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti		1.105.290	4.985.587
C.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
I.	Priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti		-	-
1.	Priliv iz osnova povećanja osnovnog kapitala		-	-
2.	Priliv iz osnova dugoročnih kredita		-	-
II.	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti		8.768.649	11.756.349
1.	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela		-	-
2.	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	8.768.649	8.768.649
III.	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti)		-	-
IV.	Neto odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti		8.768.649	11.756.349
D.	UKUPNI PRILIVI GOTOVINE		101.101.292	104.727.354
E.	UKUPNI ODLIVI GOTOVINE		102.054.918	106.224.350
F.	NETO PRILIVI GOTOVINE		-	-
G.	NETO ODLIVI GOTOVINE		953.626	1.496.996
H.	Gotovina na početku izvještajnog perioda		8.748.109	10.245.105
I.	Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine		-	-
J.	Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine		-	-
K.	Gotovina na kraju izvještajnog perioda		7.794.483	8.748.109

Direktor:
Enis Džafić, mr. oec.

Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2015. godine					
Naziv: JP "ŽELJEZNICE FBiH" d.o.o. Sarajevo					
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacione rezerve	Ostale rezerve	Akumulir. neraspor. dobit/ nepokriv. Gubitak	UKUPNI KAPITAL (2+3+4+5)
1	2	3	4	5	6
1. Stanje na dan 31.12.2013. g.	920.282.737			(34.167.264)	886.115.473
2. Efekti promjena u račun.politikama					
3. Efekti ispravki grešaka				(6.378.109)	(6.378.109)
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2013., odnosno 01.01.2014. g.	920.282.737			(40.545.373)	879.737.364
5. Efekti reval.materij.i nem.sredstava					
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finansijskih sred.raspol. za prodaju					
7. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijski izvještaja u valutu prezentacije					
8. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.				(29.511.978)	(29.511.978)
9. Neto dobiti/gubici prizn.dir.u kapitalu				34.167.264	34.167.264
10. Objavljene dividende i drugi oblici rasp.i pokriće gubitka					
11. Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	(34.167.264)				(34.167.264)
12. Stanje na dan 31.12.2014.godine	886.115.473			(35.890.087)	850.225.386
13. Efekti promjena u rač.politikama					
14. Efekti ispravki grešaka				(5.144.283)	(5.144.283)
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2014., odnosno, 01.01.2015. g.	886.115.473			(41.034.370)	845.081.103
16. Efekti reval.materij.i nem.sredst.					
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finans.sreds.raspol. za prodaju					
18. Kursne razlike nastale prevođenj. fin.i izvještaja u valutu prezentacije					
19. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.				(29.862.925)	(29.862.925)
20. Neto dobiti/gubici priznati u direktno u kapit				35.890.087	35.890.087
21. Objavljene divid.i drugi obl.raspodj. dobiti i pokriće gubitka					
22. Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	(35.890.088)			(35.890.088)	(35.890.088)
23. Stanje na dan 31.12.2015. god.	850.225.385			(35.007.208)	815.218.177

Direktor:
Enis Džafić, mr.oec.

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila dana 26.02.2016. godine.

U Bilješkama je data izjava da su svi finansijski izvještaji u potpunosti urađeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).

III. IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

1. Uvod

Javno preduzeće „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu Društvo), osnovano je Zakonom o željeznicama Federacije BiH, kojim je definisano da je njegova djelatnost od općeg interesa za Federaciju BiH. Društvo je pravni subjekt koji obavlja djelatnost domaćeg i međunarodnog transporta tereta i putnika, kao i održavanje, osavremenjivanje i izgradnja željezničke infrastrukture, a bavi se i ostalim djelatnostima koje služe obavljanju željezničkog prevoza kao osnovne djelatnosti. Društvo posjeduje i održava željezničku infrastrukturu i željeznički vozni park. Osnivač Društva je Federacija BiH, kao većinski vlasnik sa 91,816% učešća u kapitalu i manjinski vlasnici udjela 8,184%, koji su vlasništvo stekli po osnovu djelimične privatizacije izvršene putem javnog upisa dionica. Osnivačka prava u ime osnivača državnog kapitala vrši Vlada Federacije BiH, putem Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj: 065-0-Reg-06-000614, od 28.12.2006. godine, preduzeće je registrovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Skraćeni naziv Društva je: JP „ŽFBiH“ d.o.o. Sarajevo

Društvo je organizovano kao jedinstveni pravni subjekt, a posluje putem dvije funkcionalne cjeline koje nemaju pravni subjektivitet, i to:

- Željeznička infrastruktura (u daljem tekstu - Infrastruktura), u okviru koje se vrši održavanje, modernizacija i izgradnja građevinskih objekata, elektrotehničkih postrojenja, kao i funkcije osiguranja i sigurnosti željezničkog prometa, a čine je postrojenja koja pripadaju glavnim i sporednim prugama, izuzimajući kolosjeka radionica, depoa i industrijskih kolosjeka i ista je u 100% vlasništvu Federacije BiH i
- Željeznički operator (u daljem tekstu - Operator), čija je osnovna djelatnost pružanje željezničkih i ostalih transportnih usluga za robu i putnike, koji je u državnom vlasništvu 51%, dok je preostalih 49% kapitala privatizirano.

Poslovi kojima se ostvaruju zajedničke funkcije i kojima se obezbjeđuje jedinstveno funkcionisanje obavljaju se u okviru Zajedničkih poslova. Na osnovu Zakona o željeznicama Federacije BiH izvršena je knjigovodstvena podjela imovine i obaveza između Infrastrukture i Operatora, dok je finansijsko izvještavanje na nivou jedinstvenog pravnog subjekta, Željeznica FBiH.

Djelatnost Društva disperzirana je na prostoru Federacije BiH i poslovne aktivnosti obavljaju se putem organizacionih dijelova u sjedištu i izvan sjedišta (Sarajevo, Mostar, Tuzla, Zenica i Bihać).

Društvo ima 100 % vlasničke udjele u slijedećim društvima:

- „Olimpik turs“ d.o.o. Sarajevo, društvo za ugostiteljstvo i turizam i
- „Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika u saobraćaju“ d.o.o. Sarajevo

Na dan 31.12.2015. godine u Društvu je bilo 3.530 zaposlenih, od čega je 114 neraspoređenih invalida II kategorije.

Sjedište Društva je u Sarajevu, u ulici Musala broj 2.

2. Predmet, cilj i obim revizije

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva za 2015. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije omogući revizoru da izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih

kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije u periodu februar-mart 2016. godine.

S obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) je izvršio reviziju finansijskih izvještaja Društva za 2013. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao negativno mišljenje o finansijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. U vezi realizacije preporuka datih u reviziji za 2013. godinu, predmetnom revizijom utvrđeno je da je:

Društvo **postupilo po datim preporukama** koje se odnose na:

- utvrđivanje amortizacionih stopa stalnih sredstava za tunele i galerije;
- priznavanje prihoda u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i MRS 18 - Prihodi;
- Odluku Vlade FBiH kojom su odobrena sredstva za PDV na revolving osnovi na način da je prolongiran rok povrata sredstava do 17.04.2016. godine.

Društvo **djelimično postupilo po preporukama** koje se odnose na:

- pridavanje značaja aktivnostima Odjela za internu reviziju i postupanje po njihovim preporukama;
- intenziviranje aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu, procjeni i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova;
- realno iskazivanje potraživanja u cilju zaštite naplate i dosljedno i u potpunosti poštivanje usvojenih politika potraživanja;
- priznavanje troškova, investicija, potraživanja i obaveza u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, shodno MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, te ispravke ranijih perioda vršiti u skladu sa MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške;
- u cilju povećanja efikasnosti nabavki, postupci javnih nabavki su se pokretali blagovremeno i isti su se provodili u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim i vlastitim aktima;
- vršenje detaljne analize svih sudskih postupaka pokrenutih protiv Društva, te na osnovu procjene Sektora za pravne i kadrovske poslove vršenje rezervacije u skladu sa MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva i MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, vodeći računa o već proknjiženim obavezama;
- usaglašavanje stanja svih obaveza na datum bilansa u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji FBiH kako bi se realno iskazale obaveze Društva.

Društvo **nije postupilo po preporukama** koje se odnose na:

- prevazilaženje postojećeg stanja i povećanja efikasnosti kako bi se izvršila temeljita i sveobuhvatna reorganizacija Društva, ustrojila optimalna organizacija i sistematizacija radnih

mjesta niti je u saradnji sa resornim ministarstvom sačinjen adekvatan program zbrinjavanja viška zaposlenika;

- sastavljanje Bilješki uz finansijske izvještaje u skladu sa zahtjevima iz MSFI i MRS;
- priznavanje rashoda u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, a ispravke grešaka iz prethodnog razdoblja evidentirati u skladu sa MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške;
- procjenu vrijednosti cjelokupne imovine, provođenje svih potrebnih vrijednosnih usklađenja i vrednovanje stalnih sredstava prema zahtjevima iz standarda, shodno MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava, a u vezi sa MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema radi pravilnog iskazivanja imovine po fer ili tržišnoj vrijednosti, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima;
- knjigovodstveno aktiviranje okončanih investicija, shodno MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema, radi realnog iskazivanja sredstava i rashoda obračunskog perioda;
- dosljedno i u potpunosti poštivanje usvojenih procedura vezanih za investicije u toku na način da se svi okončani projekti priznaju i računovodstveno evidentiraju u periodu u kojem su dati u upotrebu i kolaudovani, u skladu sa zahtjevima iz standarda;
- evidentiranje iznajmljene imovine trećim licima u skladu sa zahtjevima iz MRS 40 - Ulaganja u nekretnine;
- preispitivanje svih vrsta zaliha i u skladu sa tim vrednovanje istih prema zahtjevima iz MRS 2 – Zalihe;
- usklađivanje računovodstvene/softverske aplikacije sa potrebama Društva, kako bi se blagovremeno poduzele aktivnosti na zaštiti imovine i potraživanja evidentirala u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima;
- definisanje politike potraživanja po kontokorentim obračunima u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima i standardima.

4. Sistem internih kontrola i interna revizija

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost za uspostavu sistema internih kontrola je na Upravi Društva, a osnov funkcionisanja istog je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja, kontrolnih aktivnosti i adekvatne procjene rizika poslovanja. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Organizacija Društva utvrđena Statutom, detaljno je razrađena Pravilnikom o radu, u okviru kojeg je posebno uređena i sistematizacija poslova i radnih mjesta. Prema prezentiranim podacima, na nivou Društva sistematizovano je 4.302 izvršioaca, dok je na dan 31.12.2015. godine bilo raspoređeno 3.530 zaposlenika. Tokom 2015. godine nije bilo prijema novih uposlenika, a Društvo je po raznim osnovama (penzija, sporazumni prestanak, smrt, otkaz) napustilo 197 uposlenika.

Društvo je donijelo značajan broj internih akata kojima su uređene procedure i postupanja zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka, kao što su Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama; Pravilnik o finansijskom poslovanju, Pravilnik o investicijama, Pravilnik o nabavci robe i vršenju usluga i ustupanja radova, Pravilnik o popisu i drugi. Međutim, naprijed navedeni interni akti nisu bili dovoljni da se uspostavi funkcionalan sistem internih kontrola, što je dovelo do određenih propusta, a koji se odnose na slijedeće: nije vršena procjena vrijednosti stalnih sredstava u skladu sa MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava; nije vršena procjena neto ostvarive vrijednosti zaliha u skladu sa MRS 2- Zalihe; na poziciji sredstava u pripremi iskazan je značajan iznos okončanih investicija koje su već date u upotrebu, ali nisu kolaudirane, odnosno knjigovodstveno aktivirane zbog čega se ne vrši obračun amortizacije; iznajmljena imovina nije klasificirana u skladu sa MRS 40; Društvo nema vlasništvo nad svim nekretninama koje koristi i

koje su iskazane u poslovnim knjigama; softversko rješenje ne prati adekvatno ročnu strukturu zaliha i potraživanja.

Bilješke uz finansijske izvještaje nisu sastavljane u skladu sa zahtjevima iz MSFI i MRS, obzirom da iste ne sadrže sva potrebna objavljivanja.

Društvo zastupa **Uprava** i čini je direktor i izvršni direktori. Na osnovu Odluke Vlade FBiH V.broj: 1466/2015 od 05.11.2015. godine imenovan je predsjednik Uprave na mandat od 4 godine.

Nadzorni odbor čini 7 članova od čega 5 članova čine predstavnici državnog kapitala, 1 član ispred Sindikata i 1 član ispred privatiziranog kapitala. Tokom 2015. godine Odlukama Vlade FBiH imenovan je u dva navrata (10.09.2015. i 15.12.2015.) privremeni Nadzorni odbor ispred državnog kapitala na period od tri mjeseca, odnosno do okončanja konkursne procedure. Do okončanja revizije nije izabran novi Nadzorni odbor. **Nadzorni odbor nije usvojio Izvještaj o poslovanju za 2015. godinu niti finansijske izvještaje Društva za 2015. godinu.**

Skupština Društva je u toku 2015. godine održala samo jednu sjednicu i to tek 15.12.2015. godine na kojoj je usvojen Godišnji izvještaj o radu Društva za 2014. godinu zajedno sa finansijskim izvještajima i izvještajem revizora za 2014. godinu. Donesena je i Odluka o pokriću gubitka za 2014. godinu na teret kapitala zajedno sa Odlukom o smanjenju osnovnog kapitala za 2014. godinu. **Do okončanja revizije Skupština nije usvojila Plan poslovanja Društva za 2015. godinu, Izvještaj o poslovanju niti finansijske izvještaje za 2015. godinu Društva, a time ni donijela Odluku o pokriću gubitka za 2015. godinu.**

Na osnovu naprijed navedenog, **Organi upravljanja Društva (Uprava, Nadzorni odbor i Skupština) ne obavljaju zadaću koja im je propisana u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH što ima velikog uticaja na nesmetano funkcionisanje i rješavanje nagomilanih problema u Društvu.**

Društvo tokom godine nije imalo Odbora za reviziju, obzirom da je mandat starom Odboru za reviziju istekao krajem 2014. godine, a novi Odbor za reviziju imenovan je na Skupštini Društva od 15.12.2015. godine.

Odjel za internu reviziju, tokom cijele 2015. godine nije imao Direktora budući da je mandat starom direktoru istekao 15.01.2015. godine. Odjel za internu reviziju sačinio je Program rada i Studiju rizika za 2015. godinu. Odjel je tokom 2015. godine sačinio 5 Izvještaja koji su se odnosili na popis za 2014. godinu, revizija stalnih sredstava, revizija tarifa i formiranja cijena, revizija potraživanja i revizija procesa fakturisanja. U izvještajima su konstatovane nepravilnosti i date preporuke radi njihovog otklanjanja.

Na ovako izuzetno teško stanje u kojem se Društvo nalazi, u značajnoj mjeri doprinio je i osnivač, većinski vlasnik, Vlada Federacije BiH i resorno Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, koji u dosadašnjem periodu nisu stvorili sve potrebne pretpostavke i omogućili poslovni ambijent za nesmetano obavljanje ove djelatnosti koja je od općeg interesa za Federaciju BiH.

Radi prevazilaženja postojećih problema osnivač, Vlada FBiH i organi upravljanja Društva (Skupština, Nadzorni odbor i Uprava Društva) moraju sačiniti strateški plan održivosti i unapređenja poslovanja koji bi bio provodiv u praksi.

Potrebno je da organi upravljanja (Uprava, Nadzorni odbor, Skupština) obavljaju zadatke iz svoje nadležnosti u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima, a u cilju blagovremenog usvajanja akata od vitalnog značaja za Društvo.

Potrebno je poboljšati funkcionisanje sistema internih kontrola u dijelu: procjene vrijednosti stalnih sredstava u skladu sa MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava; procjene neto ostvarive vrijednosti zaliha u skladu sa MRS 2- Zalihe; knjigovodstvenog aktiviranja sredstava u pripremi koja su već date u upotrebu; klasificiranja iznajmljene imovine u skladu sa MRS- 40; softverskog rješenja za praćenje ročne strukture zaliha i potraživanja.

5. Planiranje i izvještavanje

Odluku o usvajanju Nacrta Srednjoročnog plana razvoja Društva za period 2015.-2017. godinu Uprava Društva donijela je tek 17.09.2015. godine kada je donesen i godišnji Nacrt Plana poslovanja za 2015. godinu. Nadzorni odbor Društva je usvojio predložene Nacrte planova 22.10.2015. godine.

Nacrt Plana poslovanja za 2015. godinu, Uprava Društva donijela je Odlukom od 30.12.2014. godine. Nadzorni Odbor Društva je 23.04.2015. godine donio Odluku o utvrđivanju prijedloga navedenog plana koji je poslat Federalnom ministarstvu finansija na saglasnost putem resornog ministarstva. Federalno ministarstvo finansija je dalo Mišljenje od 08.06.2015. godine kojim ne daje saglasnost na prijedlog Odluke Nadzornog odbora na Plan poslovanja za 2015. godine kao ni prijedlog Odluke za usvajanje srednjoročnog Plana poslovanja 2015.-2017. godina dajući sugestiju da se planske projekcije revidiraju. Također, Vlada Federacije BiH je na sjednici održanoj 20.08.2015. godine donijela Zaključak kojim je odbila dati saglasnost na naprijed navedene planove.

Nakon toga, Uprava Društva je revidirala određene planske projekcije i donijela 17.09.2015. godine Odluku o usvajanju Nacrta Srednjoročnog plana razvoja Društva za period 2015.-2017. godinu i godišnji Nacrt Plana poslovanja za 2015. godinu. Nadzorni odbor Društva je usvojio predložene Nacrte planova 22.10.2015. godine i putem resornog ministarstva uputio ih Vladi FBiH na usvajanje. Dopisom od 26.11.2015. godine resorno ministarstvo obavještava Društvo da Federalno ministarstvo finansija ne daje saglasnost na korigovane Planove poslovanja tako da ostaje pri svom Zaključku od 08.06.2015. godine.

Planom poslovanja za 2015. godinu predviđeno je povećanje ukupnog prihoda u odnosu na ostvareni prihod 2014. godine za 28,7%. Povećanje prihoda u Planu poslovanja zasnovano je na planiranom povećanju vlastitih prihoda Društva za 10,9%, kao i prihoda iz Budžeta Federacije BiH za 144%. Više je nego očigledno da Nacrt Plana poslovanja za 2015. godinu nije bio realan, prije svega uzimajući u obzir prihode iz Budžeta FBiH koji su planirani u iznosu od 52.100.000 KM, a poznato je da Budžet FBiH godišnje doznači preko transfera oko 21.000.000 KM.

Zbog navedenog, Uprava Društva je u novembru 2015. godine sačinila Prijedlog Rebalansa Plana poslovanja kojim su prihodi iz Budžeta FBiH umanjeni za 30.760.000 KM. Nadzorni odbor je 08.12.2015. godine donio Odluku o usvajanju Rebalansa Plana poslovanja za 2015. godinu i isti uputio Skupštini Društva i resornom ministarstvu na usvajanje. Skupština Društva je imala samo jednu sjednicu u decembru 2015. godine i na istoj nije razmatran niti Srednjoročni plan razvoja Društva za period 2015.-2017. godinu, niti Rebalans Plana poslovanja za 2015. godinu. Do okončanja revizije Skupština nije usvojila pomenute planove.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

R. br.	pozicija	Ostvareno u 2014. godini	Plan za 2015. g.	Rebalans Plana 2015.	Ostvareno u 2015. g.	Indeks (6:3)	Indeks (6:5)
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Prihodi	121.691.401	156.594.762	120.812.900	113.155.824	93,0	93,7
II	Rashodi	151.203.379	156.594.762	151.330.420	143.018.749	94,6	94,5
III	Gubitak (II-I)	(29.511.978)	-	(30.517.520)	(29.862.925)	101,2	97,9

Ukupno ostvareni prihodi iskazani su 113.155.824 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 8.535.577 KM ili 7%, a u odnosu na Rebalans plana manji za 7.657.076 KM ili 6,77%. U okviru ostvarenog prihoda najveću stavku čini prihod od robnog saobraćaja u iznosu od 76.378.840 KM, što čini 67,5% ukupnog prihoda.

Ukupno ostvareni rashodi u 2015. godini iskazani su 143.018.749 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 8.184.630 KM ili 5,41%, a u odnosu na Rebalans plana manje za 8.311.671 KM ili 5,5%. U okviru ukupnih rashoda najveću stavku čine troškovi zaposlenih u iznosu od 79.102.116 KM

Prema Izvještaju o poslovanju, u 2015. godini prevezeno je 8.837.000 tona robe, što je u odnosu na isti period prethodne godine povećanje za 217.000 tona ili 3%. U 2015. godini prevezeno je 334.000 putnika, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 21.000 putnika ili 6%. Do okončanja revizije Nadzorni odbor Društva nije razmatrao Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju za 2015. godinu.

6. Izvršenje Plana poslovanja

6.1 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su kako slijedi:

	31.12.2015.	31.12.2014.
Prihodi	113.155.822	121.690.909
Poslovni prihodi	108.813.712	115.446.348
Finansijski prihodi	120.489	133.488
Ostali prihodi i dobici	3.225.921	5.494.872
Prihodi od usklađivanja vrijednosti sredstava	6.916	491
Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	988.785	616.201

Računovodstvenim politikama, usklađenim sa zahtjevima standarda, uređene su politike vrednovanja i iskazivanja prihoda. Prihod je povećanje ekonomskih koristi tokom obračunskog razdoblja u obliku priliva ili povećanja sredstava ili smanjenja obaveza. Prihodi se priznaju u finansijskim izvještajima u trenutku ispostavljanja faktura za izvršene usluge, a budžetski prihod u visini naplaćenog prihoda do trenutka sastavljanja finansijskih izvještaja.

6.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi iskazani su 108.813.712 KM i ukupnim prihodima učestvuju sa 96,16%. U odnosu na prošlu godinu su manji su za 6.632.636 KM ili 5,7%. Poslovni prihodi odnose se na prihode od prodaje učinaka na domaćem tržištu, prihode od premija, subvencija, poticaja i sl., prihode od zakupa, prihod od donacija, ostale prihode po drugim osnovama i prihode od naplate štete.

Prihodi od prodaje učinaka na domaćem tržištu iskazani su 84.677.676 KM i na nivou su prošlogodišnjih, a čine ih: prihodi od prodatih usluga fakturisanog robnog saobraćaja 76.378.840 KM; prihodi od prodaje usluga putničkog saobraćaja 1.224.511 KM (gotovinske uplate na staničnim blagajnama); prihodi od željezničkih uprava po kontokorentu 3.779.257 KM (Sektor Kontrole prihoda Društva mjesečno dostavlja Sektoru za finansijske poslove nalog za knjiženje za kontokorentni obračun, na osnovu obračuna drugih željeznica i Društva. Nalozi se odobravaju od strane direktora sektora kontrole prihoda); prihod od usluga na pruzi (vuča vozova) 2.280.846 KM; prihodi od najma teretnih kola 684.627 KM (naknada za zadržavanje kola po AVV-u Jedinstveni Ugovor o korištenju teretnih kola u međunarodnom prometu) i prihodi od građevinskih, elektro i mašinskih radova 110.455 KM.

Prihodi od prodaje učinaka u unutrašnjem i međunarodnom prometu ostvaruju se na osnovu Odluke Nadzornog odbora o donošenju Tarife za prevoz stvari u unutrašnjem i međunarodnom prometu iz 2009. godine.

Prihodi od premija, subvencija, poticaja iskazani su 21.340.000 KM. Čine ih doznačena sredstva iz Budžeta FBiH, a odnose se na prihod za finansiranje održavanja željezničke infrastrukture 19.240.000 KM i sufinansiranje obavljanja usluga javnog putničkog i kombinovanog saobraćaja 2.100.000 KM. Prihodi su priznati na osnovu ispostavljenih faktura Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, po naprijed navedenom osnovu.

Prihodi od pružanja usluga zakupa i najamnina iskazani su 1.676.524 KM, a čini ga prihod od zakupu kola 747.736 KM, zakup zemljišta 538.743 KM i zakup prostora 364.831 KM. Znatno smanjenje uzrokovano je neobnavljanjem Ugovora o zakupu lokomotivasa Turkish state railways za 2015. godinu

Prihodi od donacija iskazani su 741.749 KM i odnose se na prihod od donacija u stalnim sredstvima, koji se odnosi se na prenos pripadajućeg dijela odloženih prihoda knjiženih na konta dugoročnih razgraničenja, u visini obračunate amortizacije, shodno zahtjevima iz MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći.

Prihod od pružanja usluga opravki u Centralnoj radionici –iskazan je 360.074 KM, a odnosi se najvećim dijelom na pružanje usluga opravki C.R OŠV Rajlovac 222.780 KM.

6.1.2 Finansijski prihodi

Finansijski prihodi iskazani u iznosu od 120.489 KM, i čine ih zatezne kamate po sudskim presudama.

6.1.3 Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici iskazani su 3.225.921 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su 2.268.951 KM ili 41%. Ovi prihodi se u najvećem dijelu odnose na prihode od ukidanja rezervisanja za sudske sporove 1.045.540 KM, naplaćena otpisana potraživanja 996.329 KM, viškovi sirovina, materijala i rezervnih dijelova 406.270 KM

6.1.4 Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika

Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika iskazani su 988.785 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 449.542 KM ili 60%, a odnose na: prihode po osnovu pogrešno knjiženih troškova u ranijim godinama 612.931 KM i ispravku pogrešno knjiženih zaliha iz 2012. godine 326.579 KM.

Navedeni prihodi nisu iskazani u razdoblju u kojem su nastali, već su evidentirani u 2015. godini, suprotno tački 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Priznavanje prihoda vršiti u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i MRS 18- Prihodi.

6.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u ukupnom iznosu 143.018.749 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 8.184.629 KM ili 5,4%. Struktura iskazanih rashoda je slijedeća:

	01.01.-31.12.2015.	01.01.-31.12.2014.
RASHODI	143.018.749	151.203.378
Poslovni rashodi:	134.680.660	136.512.593
Materijalni troškovi	16.653.334	16.632.971
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	79.102.117	79.826.137
Troškovi proizvodnih usluga	5.895.172	4.455.245
Amortizacija	29.933.469	29.592.648
Troškovi rezervisanja	1.082.905	3.851.615
Nematerijalni troškovi	2.013.663	2.153.977
Finansijski rashodi	5.978.325	8.475.767
Ostali rashodi i gubici	1.828.523	4.026.306
Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti zaliha	91.887	25.793
Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	439.354	2.162.919

6.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su 134.680.660 KM.

6.2.1.1 Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su 16.653.334 KM, a odnose se na: utrošene sirovine, materijal i rezervne dijelove 5.398.530 KM, energiju i gorivo 10.563.651 KM i otpis sitnog inventara i auto guma 691.153 KM.

Troškovi sirovina i materijala odnose se na troškove: sirovina i materijala 1.349.076 KM, rezervnih dijelova za održavanje 3.527.577 KM, kancelarijskog materijala 111.743 KM, utrošeni specijalni i pomoćni materijal 191.672 KM i ostali troškovi 218.462 KM.

Troškove energije i goriva čine troškovi: električne energije 5.694.895 KM, goriva 2.827.835 KM, maziva 186.338 KM, utrošena ostala energija 1.854.583 KM.

Otpis sitnog inventara sastoji se od: otpisa autoguma u upotrebi 9.558 KM, otpisa službene odjeće i obuće 566.858 KM i otpisa sitnog inventara u upotrebi 114.737 KM.

6.2.1.2 Troškovi plata i ostalih ličnih primanja

	31.12.2015.	31.12.2014.
Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	79.102.116	79.826.138
Troškovi plata i naknada zaposlenim	70.524.403	71.148.351
Troškovi ostalih primanja zaposlenih	8.477.691	8.542.558
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	100.023	135.228

Troškovi plata i ostalih ličnih primanja iskazani su 79.102.116 KM i čine 58,73% ukupnih poslovnih rashoda. Broj zaposlenih na dan 31.12.2015. godine je 3.530.

Plate i naknade plata regulisane su Pravilnikom o radu, donesenim u skladu sa Kolektivnim ugovorom željezničara Federacije BiH i Zakonom o radu. Procedura samog obračuna plata uređena je Uputstvom o procedurama i kontrole unosa podataka i obračuna i isplate plate zaposlenika.

Obračun plata i naknada plata vrši se na osnovu pojedinačnih ugovora o radu koji su doneseni i zaključeni u skladu sa naprijed navedenim aktima i ostalom važećom zakonskom regulativom. Polazni osnov za obračun plate je najniža neto satnica u iznosu od 1,95 KM pomnožena sa mjesečnim fondom sati i koeficijentom usklađenja poreza na dohodak (1,05263). Na ovako dobiven polazni osnov primjenjuju se pojedinačni koeficijenti složenosti poslova svakog zaposlenika iz njegovog ugovora o radu.

Plate generalnog direktora i izvršnih direktora, uključujući i direktora Jedinice za implementaciju projekata obnove željeznica u BiH (PIU BHŽJK) uređene su posebnim ugovorima. Prema ugovorima, osnovna neto plata generalnog direktora iznosi 5, a izvršnih direktora 4 prosječne mjesečne neto plate isplaćene u Federaciji BiH u prethodna tri mjeseca, uvećane za radni staž i porez na dohodak. Plata direktora Jedinice za implementaciju projekata obnove željeznica u BiH utvrđena je u fiksnom iznosu, nižem od plata izvršnih direktora.

U 2015. godini, najviša pojedinačna mjesečna neto plata isplaćena je u iznosu od 4.588 KM, a najniža plata u iznosu od 472 KM, a prosječna neto plata u Društvu iskazana je 972 KM, uz napomenu da u navedene iznose nije uključen porez na dohodak.

Troškovi ostalih primanja zaposlenih iskazani su 8.477.691 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 0,76%. U okviru ovih troškova najznačajniji su: naknada za topli obrok, naknada troškova prevoza, naknada za kilometražu i ostala materijalna primanja zaposlenih.

Troškovi za ishranu iskazani su 5.655.361 KM, u nivou su prošlogodišnjih. Ove naknade isplaćuju se u iznosu od 8 KM po danu, prema odluci Uprave od 20.05.2013. godine, a u vezi sa prethodnim odlukama.

Naknade troškova prevoza na posao i sa posla iskazane su u iznosu od 1.375.339 KM. Ove naknade obračunavaju se i isplaćuju prema članu 167. Pravilnika o radu, prema kojima se troškovi prevoza na rad i sa rada sredstvima javnog saobraćaja isplaćuje zaposleniku u iznosu od 50% cijene mjesečne karte-kupona, odnosno, 50% od cijene pojedinačne karte kad zaposlenik ne može koristiti mjesečnu kartu - kupon, pod uslovom da je udaljenost mjesta stanovanja od mjesta rada veća od 3 kilometra.

Naknade za kilometražu u iznosu 709.544 KM se isplaćuje zaposlenicima koji rade u smjenama, a koji ne ostvaruju pravo na topli obrok.

Ostala materijalna prava zaposlenih iskazana su 268.584 KM i na nivou su prošlogodišnjih.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani su u iznosu od 100.023 KM. Ove troškove u najvećem dijelu, čine naknade članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju u iznosu od 79.544 KM.

Sve naknade se uplaćuju po utvrđenim aktima Društva i donešenim odlukama.

6.2.1.3 Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su 5.895.172 KM. U okviru njih najznačajniji su: troškovi usluga 1.035.020 KM, transportne usluge 1.564.676 KM, usluge održavanja 2.044.346 KM, troškovi zakupa 967.526 KM, reklama, propaganda i sajmovi 43.279 KM i usluge istraživanja i razvoja, baždarenja uređaja i ostale usluge 240.326 KM.

Troškovi usluga iskazani su 1.035.020 KM i odnose se na troškove željezničkih uprava po kontokorentu (međusobni obračuni željezničkih uprava).

Troškovi transportnih usluga u iznosu od 1.564.676 KM odnose se na transportne usluge u cestovnom prometu i željezničkom saobraćaju i troškove utovara, istovara.

Troškovi zakupa u iznosu od 967.526 KM odnose se na troškove zakupa opreme, građevina troškove najma teretnih i putničkih kola.

6.2.1.4 Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su 29.933.469 KM. **Ovi troškovi nisu realno iskazani, obzirom da Društvo nije obračunalo amortizaciju za sva sredstva u upotrebi. Navedeno je imalo za posljedicu da su troškovi podcijenjeni za neobračunatu amortizaciju sredstava datih u upotrebu, a koja nisu knjigovodstveno aktivirana već se vode na investicijama u toku, o čemu je šire pojašnjeno u tački 7.1. Izvještaja.**

6.2.1.5 Troškovi rezervisanja

Troškovi rezervisanja iskazani su 1.082.905 KM. Ove troškove čine rezervisanja za sudske sporove 336.444 KM i rezervisanja za otpremnine i druge naknade i beneficije radnika 746.461 KM. Značajno smanjenje troškova u odnosu na prethodnu godinu, rezultat je manjih rezervisanja za sudske sporove koji su manji za 3.078.835 KM ili 90,1%. Razlog navedenom je, prema izjavama odgovornih lica u tome što su u prethodnim godinama izvršena značajna rezervisanja po ovom osnovu, a u 2015. godini izvršeno je rezervisanje samo izvjesnih sudskih sporova.

6.2.1.6 Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su 2.013.663 KM. U okviru nematerijalnih troškova najznačajniji su: troškovi poreza, članarina, naknada i drugih dadžbina u iznosu od 1.046.180 KM (iste se najvećim djelom odnose se na porez na korištenje gradskog zemljišta 288.580 KM i vodna naknada 211.990 KM), troškovi zdravstvenih usluga 294.068 KM, troškovi platnog prometa 106.496 KM, troškovi reprezentacije 78.772 KM, advokatske usluge 30.679 KM, troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga 311.947 KM, troškovi premija osiguranja 91.447 KM i ostali nematerijalni troškovi 54.074 KM.

6.2.2 Finansijski rashodi

Finansijski rashodi iskazani su 5.978.325 KM. Navedeni rashodi se odnose na rashode po osnovu kamata na kredite 5.220.470 KM, rashode zateznih kamata na kredite 677.476 KM, rashodi po osnovu provizija i taksi po kreditima 75.975 KM i negativne kursne razlike 4.402 KM.

6.2.3 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su 1.828.523 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 2.197.783 KM ili 54,58%, a odnose se na: rashode po osnovu ispravke vrijednosti i otpis potraživanja 1.082.972, rashodi sudskog spora po rješenju 114.998 KM, kazne za prekršaje 34.208 KM, rashodi za naknade štete radnicima i stanovništvu 36.447 KM, gubitke od prodaje materijala (rashodi od prodatih otpadaka) 46.619 KM, manjkovi po popisu 22.209 KM i ostali rashodi 491.070 KM.

6.2.4 Rashodi iz iz osnova promjene računovodstvenih politika

Rashodi iz osnova promjena računovodstvenih politika iskazani 439.354 KM. Odnose se na rashode po osnovu manje knjiženih troškova plata iz ranijih godina 88.357 KM, rashode po osnovu manje knjižene amortizacije 5.656 KM, rashode po osnovu manje knjiženih troškova usluga u prethodnim godinama 238.030 KM, rashode po osnovu više knjiženih prihoda iz ranijih godina 68.744 KM i ostale rashode iz ranijih godina 38.567 KM.

6.3 Finansijski rezultat

Društvo je i u 2015. godini, kao i prethodnih godina iskazalo gubitak od 29.862.925 KM. Najveći dio gubitka iskazan je od poslovnih aktivnosti 25.866.948 KM.

Međutim, provedenom revizijom utvrdili smo da iskazani gubitak nije realno utvrđen. Iskazani gubitak bio bi daleko veći da je Društvo izvršilo obračun amortizacije za sve okončane investicije date u upotrebu i izvršilo procjenu umanjenja vrijednosti stalnih sredstava i zaliha u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Međunarodnim računovodstvenim standarima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).

Na ovakav finansijski rezultat, kao i na poslovanje u cjelini, značajan uticaj imaju objektivni razlozi, od kojih su najznačajniji: nedovoljna podrška osnivača, neuređeno poslovno okruženje i uticaj konkurencije, uključujući i opće stanje ekonomske krize i recesije, ali i subjektivni razlozi, o kojima smo već konstatovali u tački 4. Izvještaja.

Društvo već dugi niz godina egzistira u izuzetno teškim i složenim uslovima privređivanja. Zbog neblagovremenog rješavanja nagomilanih problema i višegodišnjih gubitaka, usljed nedovoljne, neadekvatne i izostanka systemske podrške Federacije BiH, kao većinskog vlasnika, u dijelu nepotpune i nedosljedne primjene Zakona o željeznicama Federacije BiH, Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja i neimplementacije Zakona o finansijskoj konsolidaciji JP „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo za period od 01.01.2008. do 31.12.2012. godine, neefikasnosti dosadašnjih uprava i pasivnosti organa upravljanja, stvorene su izuzetno velike obaveze. Društvo dugi niz godina posluje u uslovima potpune nelikvidnosti i nesolventnosti, a značajan dio nekretnina je pod hipotekama. Gubici se u kontinuitetu povećavaju, a kapital smanjuje. Samo u prethodnih jedanaest godina, od izvršene djelimične privatizacije, kapital Društva smanjen je za 646.612.155 KM. Zakon o finansijskoj konsolidaciji JP „Željeznice Federacije BiH“, donesen radi osiguranja finansijske održivosti i stabilnosti poslovanja, nije proveden. Podsjećamo, istim zakonom bila je predviđena konsolidacija Društva za period 01.01.2008.-31.12.2012. godina. Međutim, utvrđena sredstva ovim zakonom nisu bila ni planirana budžetima Federacije BiH za navedeni period. Sredstva koja se iz Budžeta Federacije BiH godišnje doznačavaju po osnovu drugih, naprijed navedenih zakona, nedovoljna su za finansiranje održavanja željezničke infrastrukture.

Obzirom na naprijed navedeno, sadašnje stanje, bez realnog osnova i stvorenih pretpostavki za iznalaženje adekvatnog rješenja u njegovom prevazilaženju i unapređenju poslovanja upućuje na postojanje značajne neizvjesnosti u vezi sa sposobnošću Društva da nastavi sa vremenski neograničenim poslovanjem, a što nije objavljeno u Bilješkama uz finansijske izvještaje, shodno zahtjevima iz paragrafa 23. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja.

Stoga, bez aktivnijeg uključivanja osnivača, systemskog rješavanja uzroka i otklanjanja posljedica postojećeg stanja i većeg angažmana predstavnika državnog kapitala poslovanje Društva se neće poboljšati i unaprijediti, gubici smanjiti i sadašnje stanje popraviti.

7. Stalna i tekuća sredstva, kapital i obaveze

7.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilansa iskazana je:

	31.12.2015.	31.12.2014.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	1.511.986.686	1.527.353.806
Nematerijalna sredstva	1.534.120	2.503.989
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.510.259.520	1.524.705.222
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	2.491	2.491
Dugoročni finansijski plasmani	190.555	142.104

Stalna sredstva iskazuju se po nabavnoj vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, pojedino stalno sredstvo iskazuje se po njegovom trošku nabavke, umanjeno za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja, ako postoje.

Nematerijalna sredstva iskazana su u neto iznosu 1.534.120 KM (nabavna vrijednost 4.219.974.871 KM, ispravka vrijednosti 2.707.988.185 KM), a u najvećem dijelu čine računarski programi i licence. Najznačajniji je integrisani informacioni sistem za upravljanje resursima, koji uključuje i finansijsko-računovodstveni program, aktiviran 01.01.2012. godine. Društvo primjenjuje linearnu metodu amortizacije kroz procjenjeni vijek trajanja.

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju najveći dio stalnih sredstava. Struktura i promjene na ovoj imovini bez uključenih avansa u iznosu od 10.439.862 KM u 2015. godini daju se u slijedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Građevinski Objekti	Postroj. i oprema	Alati, pog. i kan.nam.	Transp. sredstva	Mat.sr. u pripremi i ostala	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8
1 Nabavna vrijednost							
na dan 31.12.2014.	94.667.957	3.171.889.327	66.253.676	6.288.925	692.910.591	169.759.158	4.201.769.635
direktna povećanja u 2015.					86.000	7.718.785	7.804.785
prenos sa pripreme		936.504	5.262.165	18.604	238.000	(6.455.273)	
otuđenje i rashodovanje		(1.194.952)	(3.594.479)		(140.978)	(412.649)	(5.343.058)
Ostalo		(52.637)	52.637			(313.149)	(313.149)
na dan 31.12.2015.	94.667.957	3.171.578.242	67.973.999	6.307.529	693.093.613	170.296.872	4.203.918.213
2 Akumulir.amortizacija							
na dan 31.12.2014.		2.143.419.982	64.429.178	5.920.562	461.724.535		2.675.494.257
amortizacija za 2015.		12.136.839	1.281.130	143.330	15.389.511		28.950.810
amortizacija iz ranijeg perioda		209.126	4.006.404	3.943			4.219.473
otuđenje i rashodovanje		(869.383)	(3.593.913)		(102.688)		(4.565.984)
Ostalo		(52.637)	52.637				0
na dan 31.12.2015.		2.154.843.928	66.175.436	6.067.835	477.011.358		2.704.098.556
3 Neto knjigov.vrijednost							
na dan 31.12.2014.	94.667.957	1.028.469.345	1.824.498	368.363	231.186.056	169.759.158	1.526.275.378
na dan 31.12.2015.	94.667.957	1.016.734.314	1.798.563	239.694	216.082.255	170.296.872	1.499.819.657

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazane su 1.499.819.657 KM (nabavna vrijednost 4.203.918.213 KM, ispravka vrijednosti 2.704.098.556 KM).

U okviru ove grupe karakteristične su slijedeće pozicije:

Zemljište iskazano 94.667.957 KM čine poljoprivredna, građevinska i zemljišta za ostale namjene. Još uvijek nije okončan postupak prikupljanja dokaza o vlasništvu na ukupno iskazanom zemljištu, iako su podneseni zahtjevi za dobivanje podataka iz katastarskih ureda i sudova. Na ovoj poziciji u 2015. godini nije bilo promjena;

Građevinski objekti iskazani su 1.016.734.314 KM (nabavne vrijednosti 3.171.578.241 KM, ispravke vrijednosti 2.154.843.927 KM), a čine ih objekti željezničke infrastrukture, stanične zgrade, depoi, ograde,

magacini, tovarne rampe i ostali građevinski objekti uz prugu. Nisu okončane ni aktivnosti na upisu i uknjižavanju nekretnina u zemljišne knjige nadležnih općinskih organa. Najznačajnija investicija koja je aktivirana u 2015. godini odnosi se na aktiviranje završene investicije „Sanacija voznog voda Lašva-Kakanj-Dobrinje i Hadžići-Raštelica“ ukupne nabavne vrijednosti 683.814 KM. Navedena investicija je završena još u 2009. godini kada je i puštena u promet, ali zbog toga što nije izvršeno isknjiženje dijela stalnih sredstava koja su demontirana tom prilikom nije aktivirana i prenesena sa investicija u toku. Tek na osnovu Zapisnika Komisije za kolaudaciju od 03.02.2015. godine kojim je izvršen konačan finansijski obračun završene investicije izvršeno je aktiviranje navedenog voznog voda. Na osnovu toga, Uprava Društva je 21.04.2015. godine donijela Odluku o uknjiženju investicije u kojoj je navedeno da je investicija aktivirana dijelom u aprilu, a dijelom u julu 2009. godine i da je do 31.12.2014. godine amortizovana u iznosu od 152.140 KM tako da je sadašnja vrijednost iste 531.674 KM. U Odluci je navedeno da će se iznos amortizacije iz prethodnih godina knjižiti na teret akumuliranog gubitka u skladu sa MRS 8 - Računovodstvene politike, promjena računovodstvenih procjena i pogrešaka. Istog dana donesena je i Odluka o isknjiženju dijela stalnih sredstava koji su demontirani prilikom investicionih radova u ukupnom iznosu od 388.043 KM koja su u potpunosti amortizovana. Na poziciji građevinskih objekata aktivirani su i SS uređaji u vrijednosti od 176.575 KM kao i industrijska oграда na zgradi u Zenici od 76.114 KM.

Smanjenje građevinskih objekata u 2015. godini izvršeno je za obračunatu amortizaciju 12.345.965 KM i vrijednost rashodovane srušene Glavne zgrade –Radionice Zenica u iznosu od 325.569 KM (nabavne vrijednosti 1.194.952 KM ispravke vrijednosti 869.383 KM) na osnovu Odluke Uprave od 01.10.2015. godine.

Postrojenja i oprema iskazani su 1.798.563 KM (nabavne vrijednosti 67.973.999 KM; ispravke vrijednosti 66.175.436 KM), a čine ih: lokomotive (električne, dizel-električne i dizel hidraulične), vagoni i ostala prevozna sredstva. Povećanja postrojenja i opreme u 2015. godini izvršena su za prenos sa investicija u toku signalno sigurnosnih uređaja (u daljem tekstu SS uređaji) u stanicama Alipašin Most i Bosanska Poljana ukupne nabavne vrijednosti 4.992.762 KM. Pojekat SS uređaja u stanici Alipašin Most bio je spreman za kolaudaciju 02.08.2007.godine, a SS uređaj u stanici Bosanska Poljana 24.03.2008. godine na osnovu priloženih zapisnika o izvršenom tehničkom pregledu izvedenih radova. Međutim zbog toga što nije izvršeno rashodovanje starih SS uređaja sve do 17.05.2015. godine isti nisu sve ove godine aktivirani. Obzirom da je izvršeno rashodovanje starih uređaja Komisija je dala prijedlog da se ove investicije aktiviraju. Na osnovu Zapisnika o kolaudaciji, Direktor Društva je donio Odluku 12.01.2016. godine da se navedeno sredstvo aktivira, a za iznos amortizacije iz prethodnih godina od datuma kada su sredstva bila spremna za kolaudaciju (02.08.2007. odnosno 24.03.2008.) teretiti će se akumulirani gubitak u skladu sa MRS 8, u iznosu od 3.945.303 KM. Istovremeno je izvršeno rashodovanje starih SS uređaja ukupne nabavne vrijednosti 3.586.125 KM, koja je u potpunosti amortizovana.

Postrojenja i oprema u 2015. godini povećana su i za 116.331 KM, a odnosi se na aktiviranje komunikacijske opreme koja je donirana još 2006. godine, a cijelo vrijeme se vodila na poziciji investicija u toku. Navedena oprema je već i amortizovana, a na zahtjev Sektora Infrastrukture Uprava je donijela Odluku od 26.01.2016. godine kojom su navedena sredstva aktivirana, a za iznos obračunate amortizacije teretit će akumulirani gubitak iz razloga što je u 2012. godini izvršeno oprihodovanje za cjelokupan iznos doniranih sredstava, iako su ista bila knjižena na investicijama u toku.

Smanjenje na poziciji postrojenja i opreme izvršeno je za obračunatu amortizaciju u 2015. godini 5.287.534 KM (amortizacija tekuće godine 1.281.130 KM, amortizacija prethodnog perioda 4.006.404 KM)

Transportna sredstva iskazana su 216.082.255 KM (nabavne vrijednosti 693.093.613 KM; ispravke vrijednosti 477.011.358 KM), a čine ih: lokomotive (električne, dizel-električne i dizel hidraulične), vagoni i ostala prevozna sredstva. Povećanje transportnih sredstava u 2015. godini izvršeno je za aktiviranje krana u Zenici i Čapljinu u iznosu od 238.000 KM i za uknjiženje 12 vagona iz vanbilansne evidencije ukupne procjenjene vrijednosti 86.000 KM.

Na ovoj poziciji aktivirani su u 2014. godini Talgo vagoni čija je vrijednost na datum bilansa iznosila 104.924.893 KM (nabavna vrijednosti 122.600.979 KM, ispravka vrijednosti 17.676.086 KM) nabavljeni od kompanije "Patentes Talgo", Španija, po ugovoru iz 2009. godine. Sredstva su finansirana iz kredita Kraljevine Španije. **Navedeni vagoni su uskladišteni u Sarajevu i ne koriste se. Talgo vagoni po osnovu amortizacije godišnje povećavaju troškove poslovanja za 6.130.049 KM, a ne daju ekonomske koristi za Društvo.**

Nameće se pitanje opravdanosti nabavke navedenih vagona koji još više utiču na ionako negativno poslovanje Društva.

Smanjenje transportnih sredstava u 2015. godini izvršeno je za obračunatu amortizaciju 102.688 KM i isknjiženje vagona 140.978 KM, koji je neovlašteno isječen i otuđen o čemu postoji policijski zapisnik.

Nekretnine postrojenja i opreme u pripremi iskazani su 170.296.872 KM. U okviru ove pozicije 158.319.769 KM ili 93% je završenih investicija, stavljenih u upotrebu, ali nisu knjigovodstveno kolaudirane i na njih se ne obračunava amortizacija. Čine ih:

- **Radovi na remontu pruge (velika opravka pruge) 99.790.634 KM**

Remont pruge na relaciji Sarajevo - Čapljina – Državna granica, dionica: Raška Gora – Čapljina Državna granica, dužine 99 km, finansiran je iz kredita EBRD (Evropske banke za obnovu i razvoj) i kredita EIB (Evropske investicijske banke) iz 2005. godine. Radove na remontu izvodila je kompanija "Swietelsky Bau" GmbH Linz, Austrija, po ugovoru iz 2009. godine. Realizacija ugovora počela je u novembru 2009. godine. Iako je ugovoreni rok za završetak radova bio novembar 2011. godine, radovi na remontu završeni su krajem 2012. godine. Stoga je trebalo neposredno po okončanju radova izvršiti kolaudaciju i knjigovodstveno aktivirati predmetnu dionicu pruge, te početi obračunavati amortizaciju. Do okončanja revizije investicija nije kolaudirana, a samim time nije vršen ni obračun amortizacije. Uprava Društva je 17.01.2014. godine formirala Komisiju za kolaudaciju, a ista je tek 09.03.2015. godine sačinila Izvještaj u kojem je navela da nije mogla izvršiti kolaudaciju, jer Komisija koja je trebala izvršiti rashodovanje i kasaciju nije dostavila svoje prijedloge za rashodovanje, kako bi se u knjigovodstvu izvršila adekvatna isknjiženja i rashodovanja. Društvo je ponovo 27.01.2016. godine donijelo Odluku o formiranju Komisije za kolaudaciju ove investicije sa rokom završetka radova od 30 dana. Navedeni rok nije ispoštovan.

Nismo kvantificirali koliki bi bili efekti na finansijske izvještaje (povećanje gubitka) da je izvršeno rashodovanje zamjenjenih dijelova pruge.

- **Nabavka signalno sigurnosne opreme 23.160.832 KM**

Ova investicija odnosi se na nabavku i instalaciju signalno sigurnosne opreme - staničnog elektronskog osiguranja na sekciji: Čelebići – državna granica, od strane kompanije "Thales" GmbH Stuttgart, Njemačka, po ugovoru iz 2008. godine. Usluge instaliranja i ugradnje opreme završene su avgustu 2013. godine, po osnovu kojim je ispostavljena konačna situacija. **Međutim, još nije izvršena kolaudacija i knjigovodstveno aktiviranje.**

- **Ulaganja u signalno sigurnosnu opremu 7.917.915 KM**

I na ovoj poziciji iskazana su ulaganja koja se odnose na signalno sigurnosnu opremu i uređaje na pruzi Sarajevo - Čapljina, finansirana iz kredita EBRD, po ugovoru iz 2002. godine, a koji su instalirani i pušteni u rad 2011. godine. Isporuka i ugradnja opreme izvršena je od strane kompanija "Alcatel Transport Solutions" GmbH Stuttgart, Njemačka i "Aidia Inžinjeri" d.o.o. Sarajevo, u periodu od 2005. do 2008. godine, po osnovu čega su ispostavljene i okončane situacije. Iako su usluge instaliranja i ugradnje opreme završene 2008. godine, a aktivirane u 2011. godini još uvijek nije izvršena kolaudacija i knjigovodstveno aktiviranje.

- **Nabavka niskopodnog elektromotornog voza 11.044.012 KM**

Radi se o nabavci niskopodnog elektromotornog voza od kompanije "Končar" d.d. Zagreb, po ugovoru iz 2008. godine. Voz je proizveden u 2009. godini, nakon čega su uslijedila tehnička ispitivanja u okviru kojih su se pojavili tehnički nedostaci voza i potrebe za novim mehaničkim rješenjima kako se navodi u Komentarima na Nacrt Izvještaja. Do momenta okončanja revizije voz nije aktiviran, a u međuvremenu pokrenut je arbitražni postupak protiv Društva.

- **Glavna opravka lokomotive 2.420.192 KM**

Ova investicija odnosi se na lokomotivu koja je imala generalnu opravku u kompaniji „Končar“ Zagreb još u 2008. godini, ali je ista zadržana kao obezbjeđenje plaćanja obaveza za nabavku niskopodnog elektromotornog voza. Po ovom predmetu Društvo je pokrenulo tužbu.

- **Konzultantske usluge 5.638.264 KM**

Na ovoj poziciji iskazane su konzultantske usluge firme "Obermeyer" GmbH Minhen, Njemačka, po osnovu regionalnog projekta obnove željeznica, a koje se odnose na remont pruge i ugradnju potrebne sigurnosne opreme koji će se po aktiviranju investicija proporcionalno rasporediti njihovom učešću.

- **Kamate i takse vezane za radove na remontu pruge 6.262.549 KM**

Na ovoj poziciji iskazane su kamate i takse vezane za radove na remontu pruge, usluge ugradnje pripadajuće opreme i konzultantske usluge po osnovu regionalnog projekta obnove željeznica, koje će se nakon kolaudacije svih ovih, naprijed navedenih projekata i njihovog knjigovodstvenog aktiviranja rasporediti na iste projekte, proporcionalno njihovom učešću.

- **Sanacije više zgrada i perona 2.085.371 KM**

Za ove investicije u toku karakteristično je da su započete još u 2011. i 2012. godini i iste su završene i aktivirane sa 31.12.2012. godine, a radi se izgradnji, sanaciji staničnih zgrada, perona, javnog toaleta, VIP salona i sl. **Ni ove investicije, iako su u funkciji još od 31.12.2012. godine još uvijek nisu knjigovodstveno evidentirane na odgovarajućim pozicijama stalnih sredstava u upotrebi.**

Dati avansi za nekretnine postrojena i opremu iskazani su 10.439.862 KM i u najvećem dijelu odnosi se na plaćeni avans 7.457.091 KM za projekat glavna opravka i rekonstrukcija tunela Ivan na željezničkom koridoru Vc, dionioca Sarajevo - Bradina dat izvođaču radova G.C.F.GENERALE CONSTRU.FERROVI.S.P.A Toronto, Italija.

Dugoročni finansijski plasmani iskazani su 190.555 KM i odnose se na učešće u kapitalu povezanih pravnih lica Olympic Turs d.o.o. Sarajevo i Zavoda za zdravstvenu zaštitu radnika Sarajevo u iznosu 42.031 KM, dugoročne kredite koji se odnose na stambene kredite date u ranijim godinama 92.998 KM i finansijska sredstva koja se odnose na obveznice FBiH, nastale po osnovu verifikacije ratnih potraživanja 55.525 KM.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se po linearnoj metodi otpisa i to za svako pojedinačno sredstvo. Nadzorni odbor je 08.12.2015. godine donio Odluku o nastavku primjene Nomenklature stalnih sredstava sa važećim amortizacionim stopama koja je donesena u 2007. godini kao i njene izmjene i dopune koje su donošene u 2008., 2010. i 2014.godini kako slijedi:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Građevine	77-29	1,3- ,5
lokomotive i putnički vagoni	20	5,00
teretni vagoni	30	3,3
električni i motorni vozovii	15-12	6,66-8,3
mašine za radove na gornjem i donjem stroju želj.pruga	8	12,50
namještaj i ostala kancelarijska oprema	10-6,66	10-15
Kolosjci, skretnice i ostale izgrađ.površine gornjeg stroja	30	3,33
tuneli i galerije	250	0,40
zgrade željez.stanica,depoi od betona	100	1
zgrade,depoi, magacini i depoi od metala ili montažni	50	2
upravne zgrade od betona	100	1
upravne zgrade od metala ili montažne	50	2
mjerni i kontrolni uređaji	8-5	12,5-20

Ovde je potrebno naglasiti da je Društvo u 2014. godini donijelo Odluku o izmjeni važećih amortizacionih stopa za tunele i galerije kojim je utvrđena stopa od 0,4% za razliku od ranijeg perioda kada se amortizacija nije nikako obračunavala. **Tuneli i galerije predstavljaju značajnu stavku stalnih sredstava čija je vrijednost na datum bilansa iskazana 325.970.156 KM (nabavna vrijednost 697.641.061 KM, ispravka vrijednosti 371.670.905 KM).**

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Društvo na datum bilansa kao ni ranijih godina, **nije vršilo procjenu** postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9 i ostalim zahtjevima iz MRS 36–Umanjenje vrijednosti sredstava. Naime, Društvo u sadašnjem obliku organizovanja posluje od 2002. godine, nakon formiranja jedinstvenog željezničkog preduzeća od interesa za Federaciju BiH. Najveći dio ove imovine priznat je po trošku sticanja umanjenom za obračunatu amortizaciju zaključno sa 31.12.2001. godine. U ranijim periodima ova imovina revalorizovana je prema koeficijentima zasnovanim na opštem indeksu rasta cijena industrijskih proizvoda, u skladu sa tadašnjim propisima i standardima FBiH. Objavljeni koeficijenti primjenjivali su se na nabavnu, a kasnije i na revalorizovanu vrijednost i na ispravku vrijednosti. Zbog činjenice da korišteni koeficijenti nisu bili povezani sa tržišnim vrijednostima, nego su usklađivani prema inflaciji, isti ne predstavljaju realan osnov za mjerenje i iskazivanje stalnih sredstava, shodno zahtjevima iz MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Tim više ako se ima u vidu činjenica da Društvo u prethodnim periodima nije postupilo prema zahtjevima iz MSFI, čija je obavezna primjena započela od 01.01.2006. godine, obzirom da ranije priznate stavke i pozicije sredstava nije priznalo shodno zahtjevima iz MSFI 1 -Prva primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, već je iste samo preuzelo u ranije priznatim iznosima. I na dan 31.12.2015. godine, kao ni na datume prethodnih bilansa, nije vršena procjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS 36 - Umanjenje vrijednosti sredstava, a posebno u vezi sa paragrafom 51. koji se odnosi na provjeru ostatka vrijednosti i vijeka upotrebe sredstava i drugim zahtjevima iz MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema. Obzirom na naprijed navedeno, knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme u upotrebi koja bi se utvrdila prema zahtjevima iz standarda može se značajno razlikovati od iskazane, radi čega se ne može potvrditi knjigovodstveno iskazana vrijednost.

Vlasništvo nad nekretninama

Društvo je u proteklom periodu, u cilju stvaranja registra nekretnina na kojima je subjekt prava, od nadležnih organa obezbijedilo dokumentaciju na osnovu kojih je sačinjen registar nekretnina po organizacionim djelovima.

U informaciji nadležne službe se navodi da predmetni registar sadrži sve podatke o identifikaciji nekretnina i vrsti prava na nekretninama. Stupanjem na snagu Zakona o stvarnim pravima, upisana prava korištenja i raspolaganja na nekretninama u korist Društva izjednačena su sa pravom vlasništva. U pogledu usklađivanja stanja u javnim knjigama sa stvarnim stanjem, istaknut je dugotrajan postupak koji zahtijeva obezbjeđenje adekvatnih stručnih lica, radi izlaska na teren, snimanja stanja i upoređivanja sa stanjem u dokumentaciji o nekretninama, što je podloga za dalje postupanje u cilju uknjižavanja nekretnina.

Kada je u pitanju željezničko zemljište, naglašeno je da zemljište koje je upisano u zemljišnim knjigama kao Iskaz II predstavlja predmet Željezničke knjige u koju je upisano željezničko zemljište. U vezi upisa objekata istaknuto je da veliki problem predstavlja nedostatak potrebne dokumentacije za njihov upis (urbanistička saglasnost, građevinska dozvola i druga dokumentacija).

Hipoteke i založno pravo

Društvo ima ograničenja u raspolaganju imovinom, jer je terećeno hipotekama na zemljište i poslovne objekte - zgrade na više lokacija u FBiH, u ukupno procijenjenoj vrijednosti od 627.156.298 KM. Hipoteke su date u korist Porezne uprave FBiH - Kantonalni porezni ured Sarajevo, radi neizmirenja poreznih obaveza.

Na osnovu naprijed navedenog konstatujemo slijedeće:

- Društvo na datum bilansa kao ni ranijih godina, **nije vršilo procjenu** postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS 36–Umanjenje vrijednosti sredstava;
- nije izvršeno rashodovanje stalnih sredstava koji se odnose na zamjenjena stalna sredstva prilikom remonta pruge Sarajevo- Čapljina –Državna granica u skladu sa zahtjevima iz paragrafa 70. MRS-a 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema koji nalaže isknjižavanje zamjenjenih dijelova na teret rashoda obračunskog perioda što je imalo za posljedicu da su rashodi (akumulirani gubitak) podcijenjeni, a finansijski rezultat (kapital) precijenjen za navedeni iznos;

-nije vršena kolaudacija, tehnički prijem i knjigovodstveno aktiviranje investicija u toku koje su davno stavljene u upotrebu, a samim time nije vršen ni obračun amortizacije. Nismo u mogućnosti kvantificirati efekte neobračunavanja amortizacije zbog čega ne možemo ni kvantificirati koliko su troškovi podcijenjeni, a finansijski rezultat precijenjen u 2015. godini. Navedeno je imalo za posljedicu da je podcijenjen i akumulirani gubitak, a precijenjen kapital Društva, jer je znatan dio investicija stavljen u upotrebu još 2008. godine;

--Društvo značajan dio imovine (lokomotive, poslovni prostor i zemljište) iznajmljuje trećim licima, te od istih ostvaruje prihode od najma, a nije ih reklasificiralo kao investicijske nekretnine, u skladu sa MRS 40 - Ulaganja u nekretnine;

-u finansijskim izvještajima nije objavljeno postojanje ograničenja vlasništva na nekretninama, postrojenjima i opremom koje su založene kao garancija za preuzete obaveze.

Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti za takva sredstva u skladu sa zahtjevom MRS 36 - Umanjenje imovine

U cilju realnog iskazivanja strukture sredstava i rashoda obračunskog perioda, sve okončane investicije koje se još uvijek knjigovodstveno vode kao sredstva u pripremi kolaudirati i izvršiti obračun amortizacije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima i internim aktima Društva.

Svu imovinu iznajmljenu trećim licima evidentirati i voditi u skladu sa zahtjevima iz MRS 40 - Ulaganja u nekretnine.

Nastaviti i intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova.

U Zabilješkama uz finansijske izvještaje objavljivati postojanje ograničenja vlasništva na nekretninama, postrojenjima i opremom koje su založene kao garancija za preuzete obaveze.

7.2 Tekuća sredstva

7.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Zalihe sirovina, materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara, ambalaže i auto guma se vrednuju po nabavnoj vrijednosti (trošku nabavke). U trošak zaliha se uključuju svi troškovi nabavke i drugi troškovi koji su nastali dovođenjem zaliha na sadašnju lokaciju i sadašnje stanje. Struktura iskazanih zaliha na dan 31.12.2015. godine data je u sljedećoj tabeli:

	31.12.2015.	31.12.2014.
Zalihe	23.128.381	24.193.232
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	15.609.638	16.947.338
Materijal i rezervni dijelovi van upotrebe	7.518.743	7.245.894

Na datum bilansa iskazane su zalihe 23.128.381 KM, a čine ih sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar 15.609.638 KM i materijal i rezervni dijelovi van upotrebe 7.518.743 KM.

Na datum bilansa Društvo nije vršilo procjenu neto prodajne vrijednosti zaliha sirovina, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara iskazanih 15.609.638 KM u skladu sa zahtjevima MRS 2 - Zalihe. Uvedeni SAP sistem ne podržava starosnu strukturu zaliha, a uvidom u analitički bilans Društva uočili smo da se stanje navedenih zaliha na kraju prethodne godine (31.12.2014.godine) značajno ne razlikuje od stanja na kraju tekuće godine (31.12.2015. godine). Ostvareni promet u tekućoj godini, ulazi i izlazi su približno isti, što znači da zalihe nabavljene u tekućoj godini su uglavnom i utrošene. **Ovo navodi na zaključak da su zalihe koje ostaju duži vremenski period zastarile.**

Zalihe materijala i rezervnih dijelova van upotrebe ukupne vrijednosti 7.518.743 KM (materijal 6.796.955 KM i rezervni dijelovi 721.788 KM) se najvećim dijelom odnose na zamijenjeni gornji stroj željezničke pruge (prilikom demontiranja) na dionici Konjic – Čaplina koje je Društvo trebalo isknjižiti na teret rashoda tekućeg perioda prilikom demontaže, a ne evidentirati na navedenoj poziciji.

Na osnovu naprijed navedenog zalihe sirovina, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara su precijenjene, jer Društvo na datum bilansa nije vršilo vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS 2 – Zalihe, te nije vršilo isknjižavanje zamjenjenih rezervnih dijelova u skladu sa zahtjevima standarda MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema.

Radi realnog iskazivanja imovine i finansijskog rezultata, izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS 2 - Zalihe i isknjižiti zamjenjene rezervne dijelove u skladu sa zahtjevima MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema.

7.2.1 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na dan 31.12.2015. godine iskazani su u slijedećim iznosima:

	31.12.2015.	31.12.2014.
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI	7.794.483	8.748.109
Transakcijski računi (u domaćoj valuti)	6.816.429	7.896.953
Transakcijski računi (u stranoj valuti)	69.875	4.347
Izdvojena novčana sredstva	893.447	809.961
Blagajna – domaća valuta	13.019	35.084
Blagajna - strana valuta	1.713	1.764

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na gotovinska sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka i u blagajnama.

Transakcijski računi u zemlji otvoreni su kod: Unicredit bank d.d., Intesa Sanpaolo banka d.d., Sparcasse bank d.d., Union banka d.d., NLB Tuzlanska banka d.d., Bor Banka.

Izdvojena novčana sredstava u iznosu od 893.447 KM odnose se na sredstva izdvojena po sudskim rješenjima.

Blagajne - domaća i strana valuta se odnose na blagajnu u generalnoj direkciji (KM i deviznu), blagajnama po poslovnim područjima i stanične blagajne. Putem glavne blagajne vršene su isplate: akontacija po osnovu službenih putovanja i ostale isplate koje su nastale kao rezultat redovnog poslovanja.

7.2.2 Kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su slijedeća kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja:

	31.12.2015.	31.12.2014.
POTRAŽIVANJA	41.370.829	36.741.452
Kratkoročna potraživanja	38.326.939	34.128.945
Potraživanja za PDV	2.039.361	1.336.343
Aktivna vremenska razgraničenja	1.004.529	1.276.164
	31.12.2015.	31.12.2014.
Kratkoročna potraživanja	38.326.939	34.128.945
Potraživanja od prodaje	18.357.963	19.093.334
Potraživanja od specifičnih poslova	13.017.251	11.672.286
Ostala kratkoročna potraživanja	6.951.725	3.363.325

Potraživanja od prodaje iskazana su 18.357.963 KM, a čine ih potraživanja od izvršenih transportnih usluga, zakupa nekretnina i opreme kupcima u zemlji i inostranstvu.

	31.12.2015.	31.12.2014.
Potraživanja od prodaje	18.357.963	19.093.334
Povezana pravna lica	205.871	205.871
Kupci u zemlji	24.096.787	24.387.103
Kupci u inostranstvu	705.402	1.874.661
Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca	(6.650.097)	(7.734.300)

Potraživanja od kupaca u zemlji odnose se na usluge transporta 15.011.952 KM; potraživanja po osnovu zakupa 1.515.277 KM i ostala potraživanja 1.800.706 KM. Na datum 31.12.2015. godine najveća

nenaplaćena potraživanja su: Arcelor Mittal d.o.o Zenica 5.483.316 KM, Global Ispat Koksna industrija d.o.o. Lukavac 4.271.894 KM, JP Elektroprivreda BH d.d. Sarajevo 2.562.040 KM i Aluminij d.d. Mostar 1.461.365 KM.

Potraživanja od kupaca u inostranstvu iskazana su 705.402 KM. U odnosu na prošlu godinu manja su za 97,56%. Razlog znatnog smanjenja je raskid ugovora o zakupu lokomotiva sa Državnim Željeznicama Republike Turske.

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca iskazana je 6.650.097 KM, što čini 27,5% bruto potraživanja od prodaje. Ispravka potraživanja u 2015. godini izvršena je u iznosu od 355.627 KM. U 2015. godini naplaćeno je ranije ispravljenih potraživanja 996.330 KM.

Ročna struktura potraživanja od kupaca prikazana je u sljedećoj tabeli

Naziv	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	od 91 do 210 dana	preko 211 dana	Ukupno
Povezana pravna lica	-	-	-	-	667	667
Kupci u zemlji	10.240.897	1.309.241	1.543.847	3.961.832	1.272.118	18.327.935
Ino kupci	13.065	7.312	8.501		483	29.361
Ukupno	10.253.962	1.316.553	1.552.348	3.961.832	1.272.161	18.357.963

Softversko rješenje za praćanje ročne strukture potraživanja, nije adekvatno i ne pruža pouzdane informacije o starosnoj strukturi potraživanja. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su sva potraživanja starija od 365 dana ispravljena na teret rashoda odnosno finansijskog rezultata.

Potraživanja po osnovu specifičnih poslova iskazana su 13.017.251, a odnose se na: potraživanja od kupaca u zemlji po kontokorentnom obračunu 6.235.971 KM a najvećim dijelom se odnose na Željeznice RS a.d. Doboj 5.050.852 KM) i potraživanja od kupaca u inostranstvu po kontokorentnom obračunu 6.781.280 KM a najveći dio se odnosi na Željeznice Srbije 4.638.343 KM. **Konfirmacijom Željeznica Srbije potvrđena su potraživanja u iznosu od 3.685.206 KM, a razlika od 953.137 KM nije potvrđena.**

Provedenom revizijom ustanovili smo da Društvo svojim politikama nije definisalo potraživanja po kontokorentnom obračunu, niti je primijenilo svoje politike za ostala potraživanja na potraživanja po ovom obračunu. Kao što smo već prije naveli, Društvo nije u mogućnosti da adekvatno prati ročnu strukturu potraživanja, tj. ne može sistemski pripremiti izvještaj koji pokazuju ukupna potraživanja preko 365 dana. Kontokorentni obračuni se vode prema „UIC“-ovom kodeksu br. 311, na način da ako u bilateralnom platnom prometu jedan ili više salda potraživanja ostanu neplaćeni, vjerovnik može u cjelosti ili djelimično izravnati taj saldo ako nastane saldo dugovanja. Izravnaje se vrši na temelju najstarijeg potraživanja.

Kontokorentni račun između dvije željeznice je promjenljive prirode i dinamičan je, te se zbog toga stanje može brzo promijeniti iz potraživanja JP ŽFBH d.o.o. Sarajevo od druge željezničke uprave, u njeno dugovanje, ako se npr. poveća najam vagona Društva od te željezničke uprave.

Jedan od razloga što se kontokorentni obračun ne prebacuje na sumnjiva i sporna je upravo zbog dinamike i vrste poslovanja, gdje se JP ŽFBiH d.o.o. Sarajevo u isto vrijeme javlja kao vjerovnik i dužnik prema istoj željezničkoj upravi.

Račun se vodi kao tekući gdje se dugovanja i potraživanja svaki mjesec zatvaraju uplatama, bilateralnim i multilateralnim kompenzacijama. Imajući u vidu činjenicu da su navedena potraživanja evidentirana na poziciji kratkoročnih potraživanja za koja Uprava Društva nije izvršila procjenu naplativosti, shodno usvojenim politikama i važećim računovodstvenim načelima i standardima, kao i da ista datiraju iz prethodnih godina, ne može se potvrditi da su navedena potraživanja realna i da će se naplatiti.

Struktura ostalih kratkoročnih potraživanja iskazana je u sljedećoj tabeli:

	31.12.2015.	31.12.2014.
Ostala kratkoročna potraživanja	9.995.612	5.975.831
Potraživanja od Zavoda za zdravstveno osiguranje	8.798.543	7.968.034
Potraživanja iz Budžeta	5.335.000	1.778.333
Preplate dobavljača	420.663	428.541
Dati avansi	196.597	248.917
Potraživanja od uposlenih	67.094	107.685
PDV	2.039.360	1.336.343

Aktivna vremenska razgraničenja	1.004.529	1.276.164
Ostalo	56.061	30.756
Ispravka vrijednosti potraživanja	(8.283.090)	(7.563.050)

Ostala kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 9.995.612 KM.

Potraživanja od Zavoda za Zdravstveno osiguranje iskazana su u iznosu od 8.798.543 KM i najvećim dijelom se odnose na potraživanja po osnovu neto naknada bolovanja preko 42 dana. U 2015. godini evidentirana je ispravka vrijednosti ovih potraživanja na teret rashoda poslovanja u iznosu od 773.964 KM, a ukupna ispravka navedenih potraživanja iskazana je u iznosu od 7.787.326 KM. Potraživanja od kantonalnih zavoda za zdravstveno osiguranje nisu usaglašena, niti su redovno uplaćivana. Shodno navedenom upitna je opravdanost iskazivanja ovih potraživanja u skladu sa paragrafom 89. Okvira za sastavljanje i prezentiranje finansijskih izvještaja.

Potraživanja iz Budžeta iskazana su u iznosu od 5.335.000 KM, a odnose se na potraživanja od resornog ministarstva za sufinansiranje željezničke infrastrukture i obavljanja usluga putničkog saobraćaja po neisplaćenim tranšama za 2015. godinu.

Pretplate dobavljača iskazane su u iznosu od 420.663 KM, najvećim dijelom se odnosi na „Olimpik turs“ d.o.o. Sarajevo (391.931 KM), za pretplate iz ranijih godina a za koje nismo dobili objašnjenje.

Potraživanja od uposlenih iskazana su u iznosu od 67.094 KM najvećim dijelom se odnose na potraživanja po osnovu duplog plaćanja po sudskom rješenju u 2013 godini (iznos 59.047).

Potraživanja za ulazni PDV iskazana su 2.039.360 KM, a najvećim dijelom odnose se na PDV plaćen pri uvozu dobara 2.028.317 KM.

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 1.004.539 KM, odnose se na ukalkulisani prihod za transportni i kontokorentni prihod, koji su fakturirani u 2016. godini u iznosu od 992.211 KM.

Računovodstvene/softverske aplikacije doraditi na način da se može iskazati potpuna ročna struktura potraživanja u cilju blagovremenog poduzimanja aktivnosti za njihovu naplatu.

7.3 Kapital

Na datum bilansa u finansijskim izvještajima iskazan je kapital sa slijedećom strukturom:

	31.12.2015.	31.12.2014.
KAPITAL	815.218.177	845.081.103
Osnovni kapital	850.225.385	886.115.473
Gubitak ranijih godina	(5.144.283)	(11.522.392)
Gubitak izvještajne godine	(29.862.925)	(29.511.978)

Osnovni kapital iskazan je 850.225.385 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji je za 35.890.088 KM. Smanjenje osnovnog kapitala izvršeno je za pokriće gubitka iz prethodne godine. Osnovni kapital iskazan u finansijskim izvještajima ne odgovara osnovnom kapitalu iskazanom u sudskom registru. U aktuelnom izvodu iz sudskog registra od 04.03.2016. godine vrijednost upisanog kapitala iskazana je 960.383.713 KM. Razlika od 144.165.536 KM između iskazanog i upisanog osnovnog kapitala odnosi se na pokriće gubitka iz 2012., 2013., 2014. i 2015. godine, koje nije registrovano na sudu.

Osnovni kapital čini kapital u državnom vlasništvu i privatizirani kapital. Naime, početkom 2005. godine izvršena je djelimična privatizacija. Iako Društvo u postupku privatizacije nije raspolagalo sa potpunom dokumentacijom o vlasništvu nad nekretninama, Agencija za privatizaciju u Federaciji BiH je donijela rješenje kojim je odobren upis u sudski registar izvršene privatizacije državnog kapitala putem javnog upisa dionica koji čini 5,83085 % ukupnog osnovnog kapitala. Tom prilikom odobrena je privatizacija 49% državnog kapitala Operatora, dakle, dijela Društva, dok je preostali dio Društva, Infrastruktura, ostala u državnom vlasništvu. Nastavak nepravilnosti i nezakonitosti nastavljan je u 2007. godini. Iste godine, odlukom Nadzornog odbora, bez pravnog i argumentovanog osnova izvršeno je povećanje učešća privatiziranog u ukupnom kapitalu sa 5,83085 % na 8,184 %, tako da učešće državnog kapitala u osnovnom kapitalu iznosi 91,816 %. Ovako utvrđena struktura kapitala registrovana je rješenjem Općinskog suda u Sarajevu od 18.02.2009. godine. **Utvrđenu strukturu osnovnog kapitala ne možemo potvrditi iz razloga što postupak djelimične privatizacije nije proveden u skladu sa važećim propisima o privatizaciji i što je naknadno, bez pravnog**

osnova, izvršeno povećanje učešća privatiziranog u ukupnom kapitalu, o čemu je konstatovano u našim prethodnim izvještajima. Ovde treba napomenuti da Društvo prilikom ispravke greške iz prethodne godine na teret osnovnog kapitala u skladu sa MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške ne provodi ispravku greške u bruto bilansu što je obaveza i osnovni dokument za izradu finansijskih izvještaja, već samo u Obrascu finansijskih izvještaja - Bilans stanja u koloni prethodna godina .

Gubitak ranijih godina odnosno akumulirani gubitak iskazan 5.144.283 KM nastao je zbog priznavanja troškova ranijih perioda u skladu sa MRS 8- Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

Gubitak izvještajne godine iskazan je 29.862.925 KM i na nivou je prošlogodišnjeg. Uprava Društva je 26.02.2016. godine donijela Odluku o pokriću gubitka kojom je utvrđeno da će se gubitak tekuće godine u iznosu od 29.862.925 KM kao i gubitak nastao ispravkom greške iz prethodnih godina u iznosu od 5.144.283 KM pokriti na teret osnovnog kapitala u ukupnom iznosu 35.007.208 KM. Do okončanja revizije Nadzorni odbor kao ni Skupština Društva nisu donijeli Odluku o pokriću gubitka izvještajne godine.

Intenzivirati aktivnosti oko pokretanja postupka upisa promjena nastalih u vlasničkom kapitalu pred nadležnim sudovima, kako bi osnovni kapital Društva iskazan u poslovnim knjigama bio jednak upisanom osnovnom kapitalu u sudskom registru. Izvršiti knjiženje ispravke pogreške iz prethodnih godina na način propisan MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, te finansijske izvještaje sačinjavati na osnovu evidentiranih ispravki u bruto bilansu.

7.4 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa, iskazane su obaveze kako slijedi:

	31.12.2015	31.12.2014.
OBAVEZE	769.062.202	751.955.496
Dugoročne obaveze i rezervisanja	455.580.938	377.609.593
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	26.857.309	29.342.369
Dugoročne finansijske obaveze	428.639.930	348.203.689
Ostale dugoročne obaveze	83.699	63.535
Kratkoročne obaveze	312.173.329	372.570.721
Kratkoročne finansijske obaveze	88.405.273	162.760.015
Obaveze iz poslovanja	9.547.636	9.735.748
Obaveze iz specifičnih poslova	21.634.966	19.743.282
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja	189.668.995	176.939.399
Druge obaveze	1.715.709	1.736.849
Obaveze za PDV	307.227	700.760
Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine	893.523	954.668
Pasivna vremenska razgraničenja	1.307.935	1.775.182

7.4.1 Dugoročne obaveze i rezervisanja

Dugoročne obaveze i rezervisanja iskazane su 455.580.938 KM. Povećanje dugoročnih obaveza nastalo je na osnovu Aneksa o reprogramiranju plana otplate obaveza po međunarodnim kreditima, kako dospjelih, tako i obaveza koje dospjevaju do kraja 2017. godine potpisanih između Federalnog ministarstva finansija i Društva 24.11.2015. godine. Reprogramom je izvršena odgoda početka otplate obaveza i kamata do 2018. godine zbog čega je Društvo kratkoročne obaveze po ovom osnovu preknjižilo na dugoročne obaveze.

7.4.1.1 Dugoročna razgraničenja i rezervisanja

Dugoročna razgraničenja i rezervisanja za troškove i rizike iskazana su 857.309 KM. Odnose se na rezervisanja za otpremnine 5.272.677 KM, rezervisanja za sudske sporove 2.901.043 KM, rezervisanja za donirana sredstva 18.669.632 KM i ostala rezervisanja 13.957 KM

Rezervisanja za otpremnine izvršena su na osnovu procjene ovlaštenog aktuara, u skladu sa MRS 19 – Primanja zaposlenih i vlastitim aktima. Na osnovu Aktuarskog izvještaja sadašnja vrijednost obaveze na dan 31.12.2015. godine iskazana je 5.272.677 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu veće za 278.351 KM.

Rezervisanje za pokrenute sudske sporove iskazana su 2.901.043 KM i odnose se na pokrenute sporove iz radnog odnosa 2.393.280 KM i za privredne sporove 507.763 KM.

Međutim, u toku revizije dostavljeni su nam tabelarni pregledi radnih sudskih sporova i ostalih sporova pokrenutih protiv Društva na dan 31.12.2015. godine. Prema dostavljenim podacima ukupna vrijednost radnih sporova protiv Društva iznosi 6.611.374 KM, a ukupna vrijednost ostalih sporova protiv Društva iskazana je 75.223.252 KM, što je pojašnjeno pod tačkom 10. Izvještaja.

Iako se radi o značajnom iznosu sudskih sporova koji se vode protiv Društva, kao i zbog neizvjesnosti ishoda i trajanja postupaka, Društvo je u 2015. godini izvršilo procjenu i rezervisalo na ime sudskih sporova samo 336.444 KM.

Rezervisanja za donirana stalna sredstva iskazana su 18.669.632 KM, a čini ih vrijednost doniranih sredstava u prethodnim periodima evidentiranih u skladu sa MRS 20 - Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći. Najveća stavka u iznosu od 11.140.071 KM, odnosi se na prenos sa dobavljača („Swietelsky Alpine“) za plaćanje dvije fakture prema „Swietelsky-Alpine“ JV Austrija, za Regionalni projekat obnove Željeznica u BiH (II) na dionici Konjic – Raška Gora koje je izvršeno iz sredstava „IPA 2009“ granta. Navedeno plaćanje izvršeno je u 2013. godini na osnovu Odluke Vlade FBiH o davanju saglasnosti za prihvatanje granta za projekt „Poboljšanje infrastrukture regionalne osnovne transportne mreže u BiH-Željeznički transport“ po sporazumu o grantu u okviru programa „IPA 2009“ između Evropske investicijske banke („EIB“) i BiH u iznosu od 9.000.000 EUR, od čega se na Federaciju odnosi 6.500.000 EUR. Obzirom da se navedene fakture odnose na projekat Remont pruge na relaciji Sarajevo - Čapljina – Državna granica, dionica: Raška Gora - Čapljina – Državna granica i da se navedena investicija još uvijek nalazi na investicijama u toku, nakon njenog aktiviranja vršiće se smanjenje sa rezervisanja u iznosu amortizacije u skladu sa MRS 20. obzirom da su fakture plaćene iz sredstava IPA 2009 granta.

7.4.1.2 Dugoročne finansijske obaveze

Dugoročne finansijske obaveze iskazane su 428.639.930 KM. Ove obaveze odnose se na dugoročne kredite, a značajno povećanje rezultat je prenosa dijela kratkoročnih obaveza na dugoročne na osnovu potpisanih Aneksa Ugovora između Federalnog ministarstva finansija i Društva od 24.11.2015. godine kojim su obaveze po međunarodnim kreditima reprogramirane do 2018. godine.

Struktura dugoročni i kratkoročnih kredita može se vidjeti u narednoj tabeli.

– u KM-

R.b.	Kredit	Dugoročni dio	Kratkoročni dio	Obaveze za dospelu kamatu	Taksa na nepovučena sredstva	Ukupno 31.12.2015	Uslovi kredita				
							Podaci iz Ugovora			Podaci i za aneksa	
							Kamatna stopa (u %)	Period otplate		Period otplate	
								Glavnica	kamata	Glavnica	Kamata
1.KREDITI U OTPLATI											
1	EBRD 944	24.530.721	-	4.862.063	5.999	29.398.784	Promjenjiva	2005 -2016	2005 -2016	2018-2027	2018-2027
2	EIB 21127	46.866.315	-	7.974.127	-	54.840.442	Promjenjiva	2006 -2021	2002-2021	2018- 2027	2018 -2027
3	PORTUGAL	62.570.913	-	15.664.464		78.235.378	3,12% godišnje	2020 - 2032	2005 - 2032	2021-2033	2018 -2033
4	UNICREDIT BANKA	33.182.027	9.930.495	215.348		43.327.870	Euribor 5%god.	2011 -2020	2010 -2020		
UKUPNO I		167.149.976	9.930.495	28.716.003	5.999	205.802.473					
2.KREDITI U POVLAČENJU											
1	EIB 35418	63.463.335	-	3.433.216	2.735.022	69.631.573	Euribor 1,25%g.	2010- 2021	2007-021	2018- 2027	2018 -2027
2	EIB 23376	66.326.722	-	3.869.578		70.196.299	Euribor 4,5% god.	2012-2026	2012-.2026	2018-2032	2018-2032
3	Talgo	131.699.896		9.239.753	283.482	141.223.132	1,25% godišnje	2017-2025	2007-2025	2018-2027	2018-2027
UKUPNO II		261.489.953	-	16.542.547	3.018.504	281.051.004					
IIIROBNI KREDITI											
1	KONČAR-niskopodni voz		7.985.546	931.366		8.916.912		2010-2103	2010-2013		
2	KONČAR-El.vozila		11.286.728	3.297.201		14.583.930		2008-2013.	2008-2013		
UKUPNO III			19.272.274	4.228.568		23.500.842					
IV OSTALI KREDITI											
1	UIC		1.568.161	97.719		1.665.880	3,5%	31.12.2003.-30.09.2008.			
2	RAIL CARGO AUSTRIA		496.546	22.763		519.309	3,567%	31.3.2004.-31.12.2008.			
3	MAV		670.445	-		670.445	5%	30.06.2002.-31.12.2005.			
UKUPNO IV			2.735.152	120.482		2.855.634					
UKUPNO I+II+III+IV		428.639.930	31.937.921	49.607.599	3.024.503	513.209.953					

- **Kredit i otplati** iskazani su 205.802.473 KM i obuhvaćaju Sindicirani kredit i kredite: „EBRD“ 944, „EIB“ 21127 i kredit Vlade Portugal. Društvo u 2015. godini nije otplaćivalo dospjelu glavnice, niti dospjelu kamatu za kredite EBRD 944 i EIB 21127, dok kredit Vlade Portugal ima gracie period koji traje do 2021. godine, ali dospjele kamate, također nisu plaćene u 2015. godini. Društvo je 24.11.2015. godine potpisalo Aneks Ugovora sa Federalnim ministarstvom finansija za kredite „EBRD“ 944, „EIB“ 21127 i kredit Vlade Portugal kojim su reprogramirani planovi otplate obaveza i kamata do 2018. godine. S tim u vezi, Društvo je obaveze po kreditu koje prispjevaju u 2015. godini preknjižilo sa kratkoročnih na dugoročne finansijske obaveze, a za obaveze po osnovu kamata teretilo rashode perioda u iznosu od 1.316.543 KM. Izvodom otvorenih stavki dostavljenom od Federalnog ministarstva finansija potvrđene su obaveze po osnovu glavnice za kredit „EBRD“ 944 i obaveze po kreditu Portugalske Vlade, dok se obaveze po kreditu „EIB“ 21127 razlikuju u iznosu od 73.606 KM, koja se prema izjavi odgovornih lica Društva odnose na neiskorišteni dio sredstava, koji se nalaze u trezoru Centralne banke. Ova razlika konstatovana je i u Izvještaju o obavljenoj reviziji za 2013. godinu i do danas nisu usaglašena stanja. Ovde je potrebno napomenuti da u navedenom IOS- u nisu iskazane obaveze po osnovu kamata već samo obaveze po osnovu glavnog duga.

Sindicirani kredit odobren je od „UniCredit Bank“ d.d Mostar (75%) i „Intesa Sanpaolo“ Banke d.d BiH (25%) po zaključenom Ugovoru od 01.11.2010. godine, za refinansiranje obaveza Društva (obaveze po kratkoročnim kreditima, izmirenje zaostalih naknada zaposlenim, obaveza prema dobavljačima, i za finansiranje investicija u toku. U toku 2015. godine, plaćeno je 1.155.741 KM investicija iz ovog kredita. Obaveze za glavnice potvrđene su IOS-om od strane Banke na dan 31.12.2015. godine

- **Kredit u povlačenju** se odnose na kredit Vlade Španije za projekat „Talga“ i kredite „EBRD“ 35418 i „EIB“ 23376, uzetih za projekat obnove „Željeznica II“. Garant za povrat ovih kredita je Federacija BiH. I za ove kredite potpisani su Aneksi Ugovora između Društva i Federalnog ministarstva finansija krajem 2015. godine radi odgode početka otplate obaveza po kreditu do 2018. godine.

Kredit Kraljevine Španije iz 2007. godine, u iznosu od 67.627.058 EUR-a, u protuvrijednosti 132.267.029 KM, odobren je za nabavku putničkih nagibnih vagona "Talga". IOS-om od strane Federalnog ministarstva finansija potvrđene su navedene obaveze za glavnice kredita, dok obaveze po osnovu kamata i taksu nisu iskazane.

Kredit EBRD 35418 iz 2005. godine, u iznosu od 42.000.000 EUR-a, odnosno 82.144.860 KM, odobren je za rekonstrukciju željezničke infrastrukture duž koridora Vc i linije paralelne koridoru X. IOS-om od strane Federalnog ministarstva finansija potvrđene su obaveze po osnovu glavnice na dan 31.12.2013. godine, dok obaveze za kamate i taksu na nepovučena sredstva nisu iskazane. Društvo nije izmirivalo obaveze po ovom kreditu od početka perioda otplate.

Kredit EIB 23376 iz 2005. godine, odobren je u iznosu od 51.600.000 EUR, u protuvrijednosti 100.920.828 KM. Povučena sredstva po ovom kreditu na dan 31.12.2015. godine iznose 66.326.722 KM, od čega je iznos od 4.240.251 KM povučen u 2015. godini. IOS-om od strane Federalnog ministarstva finansija identificirana je razlika u iznosu od 3.734.075 KM na dan 31.12.2015. godine po osnovu glavnice, a odnosi se na sredstva koje je povuklo Federalno ministarstvo finansija, a Društvo nije iskoristilo. Ni ovim IOS-om nisu iskazane obaveze po osnovu kamata.

- **Robni krediti** odnose se na popravku i modernizaciju 14 lokomotiva po ugovoru iz 2007. godine, te nabavku četvorodijelnog niskopodnog elektromotornog voza po ugovoru iz 2008. godine sklopljenih sa kompanijom „Končar-Električna vozila“ d.d. Zagreb. Vrijednost ugovora za popravku lokomotiva iznosi 18.099.018 EUR, odnosno 35.398.602 KM. Ugovoreno je avansno plaćanje od 15%, dok je ostatak finansiran iz kredita „Zagrebačke banke“ d.d. Zagreb, gdje je korisnik kredita „Končar“ Zagreb. Od ugovorenih 14 lokomotiva na popravku i modernizaciju je poslato 9 lokomotiva, od čega je 8 u potpunosti popravljeno i aktivirano, a 1 lokomotiva je zadržana od strane „Končar-a“. Ukupna ugovorena vrijednost elektromotornog voza iznosi 5.363.700 EUR-a odnosno 10.490.485 KM. Zbog neplaćanja obaveza prema Končaru, pokrenut je sudski spor protiv Društva u 2014. godini. Društvu su radi neizmirivanja obaveza fakturisane i zatezna kamata po oba ugovora u ukupnom iznosu od 825.247 EUR ili 1.616.519 KM. Zbog pokrenutog sudskog spora nisu rađene komfirmacije sa navedenim dobavljačem.

- **Ostali krediti** iskazani su 2.855.634 KM i odnose se na aktualizaciju duga obaveza po kreditima od ino kompanija „ÖBB“ - Austrijske željeznice, „MÁV Zrt.“ - Mađarske željeznice i „UIC“ - Međunarodna unija željeznica.

Sporazum sa „ÖBB“ zaključen je u 2002. godini, na osnovu kojeg je izvršena aktualizacija duga za period od 01.01.1996. do 31.12.2002. godine, u iznosu od 1.361.640 EUR, sa godišnjom kamatom mjesečni Euribor + 5% za navedeni period i mjesečno od 01.01.2001. godine. Prema Sporazumu iznos duga je umanjen za 50% i ostatak duga, u iznosu od 680.820 EUR trebao je da se vrati u periodu od 30.09.2002. – 31.03.2006. godine. U 2015. godini nije vršeno plaćanje obaveza po Sporazumu, niti rezervisanje za dospjele kamate. Na dan 31.12.2015. godine po ovom osnovu iskazane su obaveze po kreditu i kamate u iznosu od 519.309 KM.

Sporazum sa „MÁV Zrt.“ je zaključen u 2002. godini, na osnovu kojeg je izvršena aktualizacija duga za period od 01.01.1996. do 31.12.2000. godine u iznosu od 3.013.350 EUR, sa godišnjom kamatom mjesečni Euribor + 5% za navedeni period i mjesečno od 01.01.2001. godine. Prema Sporazumu iznos duga je umanjen za 50 % i ostatak duga, u iznosu od 1.506.675 EUR, trebao je da se vrati u periodu od 30.06.2002. – 31.12.2005. godine. Na dan 31.12.2015. godine po ovom osnovu iskazane su obaveze po kreditu i kamate u iznosu od 670.445 KM.

Sporazum sa „UIC“ zaključen je u 2003. godini. Prema prezentiranim podacima proknjižena obaveza glavnice i kamate iskazane u iznosu 1.665.880 KM odnose se na period od 2005. do 2008. godine, do kada je Društvo trebalo isplatiti sve obaveze po Sporazumu.

Za navedene ostale kredite Društvo nije radilo konfirmacije iz razloga što su obaveze po ovim kreditima priznate Zakonom o finansijskoj konsolidaciji JP „ŽFBiH“ d.o.o Sarajevo za period od 01.01.2008.–31.12.2012. godine.

7.4.2 Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze iskazane su 312.173.329 KM, jer je dio kratkoročnih obaveza po kreditima preknjižen na dugoročne obaveze, a odnose se na: kratkoročne finansijske obaveze 88.405.273KM, obaveze iz poslovanja 9.547.636 KM, obaveze iz specifičnih poslova 21.634.966 KM, obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih 189.668.995 KM, druge obaveze 1.715.709 KM, obaveze za PDV 307.227 KM i obaveze za ostale poreze i druge dadžbine 893.523 KM.

7.4.2.1 Kratkoročne finansijske obaveze

Kratkoročne finansijske obaveze iskazane su 88.405.273 KM, a čine ih kratkoročne obaveze po kreditima 31.937.922 KM, obaveze za obračunatu dospjelu kamatu 49.607.848 KM, obaveze za primljene depozite i kaucije 3.835.000 KM, takse za nepovučena sredstva 3.024.503 KM.

Kratkoročne obaveze po kreditima iskazane 31.937.922 KM odnose se na kratkoročni dio dugoročnog sindiciranog kredita 9.930.425 KM, obaveze po robnom kreditu „Končar-a“ 19.272.274 KM i obaveze za ostale kredite sa ino željeznicama ÖBB“ - Austrijske željeznice, „MÁV Zrt.“ - Mađarske željeznice i „UIC“ - Međunarodna unija željeznica 2.735.152 KM.

Obaveze za obračunatu dospjelu kamatu iskazane su 49.607.848 KM, a odnose se na dospjelu kamatu po kreditima kako je navedeno u prethodnoj tabeli, koja se knjiži po dospelju.

Obaveze za primljene depozite i kaucije iskazane su 3.835.000 KM i odnose se na doznačena sredstva 2.500.000 KM iz Budžeta FBiH, a koja se odnose za obaveze plaćanja PDV-a pri realizaciji nabavki finansiranih iz međunarodnih kredita Vlade Portugal i Kraljevine Španije, s obavezom vraćanja u Budžet FBiH do 30.06.2012. godine. Društvo je 25.9.2012. godine uplatilo na račun Federalnog ministarstva finansija 800.000 KM, te je Vlada FBiH donijela odluku u 2012. godini kojom se Društvo obavezuju da preostali dio duga vrati zaključno sa 31.12.2012. godine, zatim novom odlukom iz 2013. godine pomjeren je rok za otplatu do 30.09.2013.godine. Vlada FBiH je u 2011. godini donijela novu Odluku o izdvajanju sredstava iz Budžeta FBiH za plaćanje PDV-a pri realizaciji međunarodnih kredita odobrenih Društvu kojom je iznos 2.135.000 KM uplaćen je 02.11.2011. godine na račun Društva u „Nova Banka“ a.d. Banja Luka i ista su se trebala prvobitno vratiti do 30.11.2011. godine. Kasnije su donošene Odluke o prolongiranju povrata preostalog duga po obadvije Odluke Vlade FBiH koje su trebale vratiti do 31.12.2013. godine. Odlukom Vlade FBiH od

20.08.2015. godine rok za povrat preostalog duga od 3.850.000 KM po ove dvije Odluke je prolongiran do 17.04.2016. godine.

Ostale kratkoročne obaveze iskazane su 3.024.503 KM odnose se na taksu na nepovučena sredstva po kreditima, pojedinačni iznosi su dati u tabeli za kredite.

7.4.2.2 Obaveze iz poslovanja

Obaveze iz poslovanja iskazane su 9.547.636 KM. Odnose se na obaveze prema dobavljačima 9.417.315 KM, ostale obaveze iz poslovanja 65.954 KM i primljene avanse, depozite i kaucije 64.367 KM.

Obaveze prema dobavljačima iskazane su 9.417.315 KM i odnose se na obaveze prema dobavljačima u zemlji 7.436.422 KM, dobavljačima u inostranstvu 1.903.503 KM i dobavljači povezana lica 77.390 KM. Najveće obaveze Društvo ima prema dobavljačima Hifa Petrol 1.463.131KM za nabavku goriva, Zenko d.o.o. Zenica 1.055.274 KM za nabavku službene odjeće i obuće, G.C.F.GENERALE CONSTRU.FERROVI.S.P.A. 982.925 KM, koji je izvođač radova na Glavnoj opravi pruge i rekonstrukciji tunela Ivan, dionica Sarajevo-Bradina, Željeznice Republike Srpske Doboj 354.110 KM. Uvidom u ročnu strukturu obaveza prema dobavljačima na dan 31.12.2015. godine konstatovali smo da Društvo ima značajan iznos obaveza starijih od 90 dana u iznosu od 4.350.620. Društvo nije primilo većinu konfirmacija, odnosno, nije usaglasilo iskazana stanja sa dobavljačima, tako da nismo u mogućnosti potvrditi iskazano stanje na datum bilansa, a što otvara mogućnost pojavljivanja dodatnih obaveza.

Ostale obaveze iz poslovanja iskazane su 65.954 KM i odnose se na obaveze prema Jedinici za implementaciju investicijskog projekta („PIU“). Obzirom da su za finansiranje projekta „Regionalni projekat željeznica u BiH II“ sklopljeni ugovori sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj („EBRD“) u iznosu od 70 miliona EUR i Evropskom investicijskom bankom („EIB“) u iznosu od 80 miliona EUR, osnovana je Jedinica za implementaciju „Regionalnog projekta željeznica u BiH II“ iz sredstava kredita „EBRD“ i „EIB“. „PIU“ je odgovoran za implementaciju ukupnog investicijskog projekta. Finansiranje rada „PIU“-a vrši se iz sredstva Projektnih kompanija (željezničke kompanije u BiH: „ŽFBiH“ i „ŽRS“), entiteta i donacija, a prema prethodno usvojenom budžetu za rad „PIU“-a na Upravnom odboru „BHŽJK“ (Bosansko Hercegovačka željeznička javna korporacija). Obaveze za „PIU“ odnose se na period 2009.- 2015., koje predstavlja učešće u finansiranju, na osnovu Odluke sa sjednice Upravnog odbora „BHŽJK“ o usvajanju Plana poslovanja „BHŽJK“, na 60 % budžeta koji se odnosi na Društvo i ostali 40 % na „ŽRS“.

7.4.2.3 Obaveze po osnovu plata, naknada i drugih primanja zaposlenih

Obaveze po osnovu plata, naknada i ostalih primanja iskazane su 189.668.995 KM, a odnose se na obaveze za neto plate za decembar 2015. godine 2.777.926 KM, obaveze za poreze i posebne dadžbine 8.103.942 KM, obaveze za doprinose 172.514.583 KM, obaveze za ostala neto primanja 766.205 KM i obaveze za poreze i ostale dadžbine na ostala neto primanja 5.506.339 KM.

Obaveze za doprinose iskazane su 172.514.583 KM u najvećem dijelu odnose se na obaveze za PIO 113.222.296 KM, obaveze za zdravstvo 45.654.541KM, obaveze za nezaposlenost 12.346.730 KM i obaveze za beneficirani radni staž 1.290.016 KM. Društvo od 2001. godine ne izmiruje doprinose za PIO, za nezaposlenost, a obaveze za zdravstveno osiguranje izmirivale su se povremeno u 2015. godini radi ovjere zdravstvenih knjižica zaposlenika. Ovde je potrebno naglasiti da se prema Zakonu o finansijskoj konsolidaciji JP „ŽFBiH“ d.o.o Sarajevo za period od 01.01.2008.–31.12.2012. godine, od 26.01.2009. godine, Federacija BiH, kao vlasnik državnog kapitala, obavezala da će radi konsolidacije obaveza Društva finansirati 179.896.802 KM, a sve u cilju osiguranja finansijske održivosti i stabilnosti poslovanja. Nije došlo do primjene ovog Zakona, a rok za realizaciju bio je 31.12.2012. godine, kada je trebala biti izmirena posljednja tranša.

Struktura doprinosa data je u sljedećoj tabeli:

	2000-2014.g	2015. g.	Ukupno neplaćeno sa 31.12.2015.
- Obaveze za PIO	98.560.794	14.661.502	113.222.296
- Obaveze za zdravstvo	43.890.115	1.764.426	45.654.541
- Obaveze za nezaposlenost	11.071.796	1.274.934	12.346.730
UKUPNO	153.522.705	17.700.862	171.223.567

Zbog nagomilanih obaveza za doprinose Kantonalni porezni ured Sarajevo je početkom 2015. godine blokirao račune Društva. Resorno ministarstvo je nakon toga sačinilo i uputilo Vladi FBiH Informaciju o uticaju na poslovanje JP ŽFBiH d.o.o. Sarajevo i ostalih privrednih subjekata koji koriste prevoz željeznicom zbog pokretanja postupka prinudne naplate poreznih obaveza Društva. Vlada FBiH je razmotrila Informaciju i donijela Zaključak V broj 54/2015, kojim je naloženo da Društvo u skladu sa zakonskim propisima podnese molbu nadležnom Kantonalnom poreznom uredu radi zaključivanja sporazuma o odgođenom plaćanju i izmirenju duga na rate, na period od 5 godina. Na osnovu toga, Društvo je uputilo Molbu Poreznoj upravi za plaćanje poreznih obaveza u ratama i to u roku od 5 godina u 60 mjesečnih rata zajedno sa garancijama za plaćanje duga u vidu založnih prava na nekretninama u ukupnom iznosu od 142.188.582 KM. Do okončanja revizije Kantonalni porezni ured Sarajevo se nije očitovao na upućenu Molbu Društva.

Obaveze za poreze i posebne dadžbine iskazane su 8.103.942 KM, u najvećem dijelu odnose se na obaveze po osnovu poreza za period od 2001. – 2008. godine, 6.942.492 KM i obaveze za porez za decembar 2015. godine 186.614 KM. Obaveze po osnovu poreza za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća iskazane su 486.858 KM, od čega se na 2015. godinu odnosi 211.990 KM i obaveze za opću vodnu naknadu iskazane su 486.858 KM, od čega se na 2015. godinu odnosi 211.990 KM.

Obaveze za porez na platu i obaveze za doprinose iz ranijeg perioda se ne izmiruju, izuzev za PIO prilikom odlaska zaposlenika u penziju, a radi uvezivanja radnog staža. U 2015. godini, obaveze po osnovu poreza na dohodak redovno se izmiruju.

Obaveze za ostala neto primanja iskazane su 766.205 KM i u najvećem dijelu odnose se na obaveze za topli obrok 508.216 KM, obaveze za naknadu troškova prevoza 124.371 KM i obaveze za kilometar sat osoblja na vozu 60.365 KM, obaveze za otpremninu 60.365 KM. Obaveze se odnose na decembar 2015. godine.

Obaveze za poreze i ostale dadžbine na ostala neto primanja iskazane su 5.506.340 KM u najvećem dijelu odnose se na obaveze za porez na promet usluga iz ranijih perioda 5.499.984 KM.

7.4.2.4 Obaveze iz specifičnih poslova

Obaveze iz specifičnih poslova iskazane su 21.634.966 KM i u najvećem dijelu odnose se na obaveze za dio tuđih ino prihoda u izlaznim računima (konto korentni obračun) u iznosu od 20.701.828 KM. Obaveze po ovom osnovu odnose se na: „Agit“ d.o.o. Zagreb 15.243.069 KM, „HŽ Cargo“ d.o.o. Zagreb 2.775.257 KM, „Željeznice Republike Srpske“ Doboj 823.103 KM i „HŽ Putnički prijevoz“ Zagreb 554.743 KM.

7.4.2.5 Druge obaveze

Druge obaveze iskazane su 1.715.709 KM i u najvećem dijelu odnose se na: obustave iz plate zaposlenika (alimentacije) od 1.704.986 KM, obaveze po osnovu ugovora o djelu 3.300 KM, naknade članovima Upravnog odbora 4.265 KM i ostale razne obaveze 3.157 KM.

7.4.2.6 Obaveze za ostale poreze i dažbine

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine iskazane su 893.523 KM, a najvećim dijelom odnose se na: obaveze za turističke zajednice 443.422 iz prethodnih godina, obaveze za doprinose za šume 311.138 KM, (na 2015. godinu odnosi se 55.714 KM), obaveze za doprinose komori FBiH i kantona 18.000 KM i obaveze za ostale poreze i doprinose 120.963 KM.

7.4.3 Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana u iznosu od 1.307.935 KM u najvećoj mjeri, odnose se na ukalkulisane troškove za koje nije pristigla faktura do kraja godine.

Organi upravljanja (Uprava, Nadzorni odbor i Skupština) zajedno sa resornim Ministarstvom prometa i komunikacija moraju uložiti maksimalan angažman u realizaciji Zakona o finansijskoj konsolidaciji JP „ŽFBiH“ d.o.o Sarajevo za period od 01.01.2008.–31.12.2012. godine i dosljednoj realizaciji Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja kako bi Društvo moglo izmiriti dio nagomilanih obaveza i nastaviti vremenski neograničeno poslovanje.

8. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija u finansijskim izvještajima iskazana je 7.894.604 KM, a odnosi se na:

- Nekretnine i postrojenja uzeta u zakup 2.106.918 KM, a odnosi se na opremu koja je u vlasništvu korporacije ŽFBH ali je data Društvu na korištenje;
- Potraživanja koja su utužena i isknjižena iz bilansnih pozicija 5.576.301 KM;
- Materijal i stalna sredstva koja su kasirana i rashodovana 301.385 KM.

9. Javne nabavke

Društvo je u okviru Plana poslovanja za 2015. godinu donijelo Plan javnih nabavki za 2015. godinu. Skupština Društva je navedeni Plan usvojila tek u decembru 2015. godine. Za provođenje postupaka nabavki zadužene su komisije formirane Odlukom direktora.

Prema prezentiranim podacima Društva, u 2015. godini zaključeno je 30 ugovora o javnim nabavkama, u ukupnom iznosu od 12.403.855 KM. Od ukupnog broja, putem otvorenih postupaka zaključeno je 12 ugovora u vrijednosti 10.881.769 KM, konkurentskim zahtjevom sklopljeno je 17 ugovora u iznosu od 536.376 KM, 1 ugovor putem pregovaračkog postupka bez objave u iznosu od 89.725 KM. Osim toga, Društvo je sklopilo i veći broj direktnih sporazuma u vrijednosti 895.985 KM.

Revidirali smo 14 postupaka i procedura dodjele ugovora u 2015. godini u vrijednosti od 7.432.792 KM, od čega 7 ugovora dodijeljenih putem otvorenog postupka, 1 ugovor dodijeljen putem pregovaračkog postupka i 6 ugovora dodijeljenih putem konkurentskog zahtjeva.

Uvidom u dokumentaciju postupaka provođenja određenih predmeta nabavki uočene su nepravilnosti kod sljedećih nabavki:

- **Nabavka usluga – kompletiranje osovinskih slogova, sa ugradnjom novog zupčanika, uležištenja za reduktor, te krajnjih uležištenja sa kućištima na osovinskim slogovima 20 lokomotiva serije 441**

Na osnovu Odluke Uprave od 16.10.2014. godine pokrenut je otvoreni međunarodni postupak predmetne nabavke planirane vrijednosti 950.000 KM. Objavljeni kriterij bio je ekonomski najpovoljnija ponuda, sa slijedećim objavljenim podkriterijima: 1. Cijena, učešće: 85 % , rok isporuke 10% i uslovi i način plaćanja 5%. Ponude je dostavilo pet ponuđača. Ponuđene cijene, bez PDV-a iznosile su: Pilipović promet d.o.o .Prijedor 948.000 KM, Metalka Trade d.o.o Sarajevo 920.000 KM, Farang TSC d.o.o. Sarajevo 933.200 KM, Somel Trading d.o.o Sarajevo 908.000 KM i TŽV Gredelj d.o.o Sarajevo 849.999 KM. Komisija je utvrdila da su sve ponude potpune i prihvatljive. Nakon izvršenog ocjenjivanja, najviše bodova dobila je firma "Farang TSC" d.o.o. Sarajevo – 90,755, iako nije imala najnižu cijenu (čak 3 ponuđača su imala nižu cijenu), niti najpovoljniji rok plaćanja, ali je imala najkraći rok isporuke od 1 dan, na osnovu čega je dobila najveći broj bodova. Ostali ponuđači su imali rok isporuke od 7 do 70 dana. Odlukom ugovornog organa, od 30.01.2015. godine, predmetni ugovor dodijeljen je firmi "Farang TSC" d.o.o. Sarajevo. Na navedenu Odluku ponuđač Somel Trading d.o.o. Sarajevo uputio je 09.02.2015. godine Prigovor u kojem je između ostalog, osporen rok isporuke od 1 dan obzirom da je u tehničkoj specifikaciji naveden opis radova koji se sastoji od 8 procesa, te se postavlja pitanje da li je moguće komplekasan opis poslova izvršiti za jedan dan uzimajući u obzir da se navedene usluge vrše u Republici Hrvatskoj. Društvo je 11.02.2015. godine donijelo Odluku kojom se odbija

prigovor ovog ponuđača kao neosnovan navodeći da će se vršenje usluga vršiti sukcesivno prema nalogu kupca, te se zbog toga rok vršenja usluga računa kao vrijeme koje će proći od naloga za vršenje usluga do konačnog izvršenja usluge. Obzirom da nije bilo žalbi, Društvo je 25.03.2015. godine potpisalo Ugovor sa izabranim ponuđačem. Uvidom u ispostavljene narudžbe i fakture dobavljača konstatovali smo da je rok isporuke od 1 dan ispoštovan, a u nekim slučajevima i narudžba i faktura dobavljača bile su na isti dan. **Na osnovu svega naprijed navedenog, nameće se pitanje utvrđenog kriterija roka isporuke, ako se uzme u obzir da je ponuđač TŽV Gredelj d.o.o Sarajevo ponudio nižu cijenu za 83.201 KM.**

Nabavka robe – Nabavka službene odjeće i obuće

Na osnovu Odluke Uprave od 12.12.2014. pokrenut je otvoreni postupak za predmetne nabavke planirane vrijednosti 1.340.000 KM. Objavljeni kriterij bio je: Ekonomski najpovoljnija ponuda, sa slijedećim objavljenim podkriterijima: 1. Cijena, rok isporuke i uslovi i način plaćanja. Ponude su dostavila tri ponuđača. Ponuđene cijene, bez PDV-a iznosile su: PTD Men d.o.o. Travnik – 924.187 KM; Zenko d.o.o. Zenica – 1.333.069 KM i Koteks d.o.o. Tešanj – 895.473 KM. Komisija je utvrdila da su 2 ponude: PTD Men d.o.o. Travnik i Koteks d.o.o. Tešanj nepotpune i neprihvatljive. Ponuđač Zenko d.o.o. Zenica je dostavio ponudu sa svom traženom dokumentacijom te je ista ocjenjena kao validna i prihvatljiva.

Jedan član komisije je izdvojio svoje mišljenje, navodeći citiramo:“ da je ponuda navedenog ponuđača tehnički ispravna, ali postoje objektivni razlozi za odbacivanje iste. Također, naveo je da su uočljive ogromne razlike u ponuđenim cijenama. Ponuda ponuđača Zenko d.o.o. je za 409.782 KM viša u odnosu na ponudu kompanije PTD Men d.o.o. Travnik. Također, uvidom u dostavljene uzorke konstatovano je da su dostavljeni identični uzorci“. Na osnovu navedenog, član komisije smatra, da obzirom da je prioritet komisije odabir ekonomski najprihvatljivije ponude u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, zaključivanje ugovora sa ponuđačem Zenko d.o.o. Zenica oštetilo budžet Ugovornog organa za najmanje 409.782 KM. Ostali članovi komisije se nisu složili sa gore navedenim, te su konstatovali da su ispunjeni uslovi za nastavak postupka dodjele ugovora.

Na osnovu date preporuke Upravi Društva, sa ponuđačem Zenko d.o.o. Zenica je sklopljen ugovor 06.07.2015. godine. Ugovorena cijena je 1.333.969 Pez PDV-a.

Rok isporuke definisan prema Ugovoru je 3 dana od dana narudžbenice. **Uvidom u dokumentaciju uočili smo da su određene narudžbe izvršene 04.01.2015. godine, za koje je ispostavljen račun-otpremnicu tek 07.03.2015. godine.**

10. Sudski sporovi

Prema prezentiranim podacima od Sektora za pravne poslove, protiv Društva su pokrenuti sudski sporovi po osnovu obaveza iz radnih odnosa u iznosu od 6.611.374 KM i ostalih sporova pokrenutih protiv Društva u iznosu od 189.435.434 KM. Sporovi iz radnih odnosa odnose se na neisplaćeni regres, umanjene plaće za 10%, neuplaćene doprinose za PIO i zdravstvo i neisplaćene plaće. Ostali sporovi protiv Društva u najvećoj mjeri odnose se na neizmirene obaveze i obračunate kamate po tom osnovu (tužbe po osnovu duga na ime prevoza, tužbe po osnovu izvršenih a neplaćenih usluga ,tužbe na ime otplate kreditnog duga i sl.) .Ovde je potrebno istaći da se u okviru ostalih sporova najveći iznos odnosi na Tužbu Federalnog ministarstva finansija u iznosu od 114.212.182 KM na ime otplate duga po međunarodnim kreditima koja je podignuta nakon što je Društvo pokrenulo tužbu protiv Vlade FBiH radi izmirenja obaveza na osnovu Zakona o finansijskoj konsolidaciji (vrijednost spora 179.896.802 KM). Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu od 04.02.2016.godine prekinut je parnični postupak po tužbi i protutužbi, obzirom da su se parnične stranke sporazumjele da se pitanje tužbenog i protivtužbenog zahtjeva riješi sporazumno, mirnim putem, u periodu od naredne 2(dvije) godine. Na osnovu toga, ukoliko se isključi ova tužba, obaveze po pokrenutim sudskim sporovima iznose 75.223.252 KM.

Na osnovu prezentirane dokumentacije navodimo značajnije sudske sporove pokrenute protiv Društva:

- „C.I.O.S.“ d.o.o. Zagreb – vrijednost spora 7.914.864 EUR ili 15.480.128 KM. Predmet se trenutno nalazi u fazi pripremnog ročišta.

- „Končar –električna vozila“ d.d. Zagreb pokrenulo je 2014. godine dvije tužbe u ukupnom iznosu od 16.609.247 KM i to po osnovu duga po Ugovoru za proizvodnju i isporuku jednog četverodijelnog

niskopodnog voza i po Ugovoru za glavnu popravku i modernizaciju 14 električnih lokomotiva što smo već pojasnili u tački 7.4.1.2. Izvještaja. Trenutno se čeka odluka postupajućeg suda, u pogledu obima i okolnosti na koje će se provesti vještačenje.

-Agit d.o.o Agencija za integralni transport Zagreb je od 2012. godine podnio 4 tužbe na ime duga za prevoz robe po osnovu zaključenih Ugovora u ukupnom iznosu od 22.394.511 KM. Naime, osnovni dug je nesporan, ali Agit je potraživao i zatezne kamate kao i procesnu kamatu. Osnovni dug za tužbe pokrenute u 2012. i 2014. godini je u toku parničnog postupka u potpunosti izmiren, a za tužbe iz 2015. godine obaveze se izmiruju mjesečnim uplatama ili zaključenim kompenzacijama.

-Hadžić Sulejman je podnio 2013. godine tužbu u iznosu od 7.399.935 KM protiv Društva i Vlade Federacije Bosne i Hercegovine radi naknade štete, koja je prema navodima tužioca prouzrokovana donošenjem Odluka Skupštine Društva o pokriću gubitka za period 2001.-2008. godine, 2009. godine i 2011. godine, kao i zbog činjenice da se Društvo prilikom privatizacije registrovalo u obliku društva sa ograničenom odgovornošću (d.o.o.), a ne dioničkog društva (d.d.).

Društvo je, prema prezentiranim podacima na dan 31.12.2015. godine, pokrenulo veliki broj sudskih postupaka po raznim osnovama u iznosu oko 10.078.000 KM. Tužbe se odnose za dug na ime prevoza robe željeznicom, dug za zakup, tužbe po osnovu naknade štete, tužbe po osnovu isplate naknade za preuzetu ili eksproprisanu nekretninu i sl.

11. Popis imovine, potraživanja i obaveza

Direktor Društva je Odlukom od 16.10.2015. godine imenovao Centralnu popisnu komisiju na nivou Društva i istom Odlukom su formirane i pojedinačne komisije za popis. Centralna popisna komisija je 10.11.2015. godine donijela Terminski program aktivnosti izvršenja popisa kojim je utvrđeno da će se popis obavljati u periodu od 11.12.2015. godine do 15.01.2016. godine.

Centralna popisna komisija sačinila je 15.01.2016. godine Elaborat o redovnom godišnjem popisu sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2015. godine (u daljem tekstu Elaborat). U prilogu Elaborata su pregledi stanja imovine, potraživanja i obaveza (popisne liste) i pregledi stavki za otpis. Nadzorni odbor je 22.02.2016. godine donio Odluku o usvajanju Elaborata o godišnjem popisu za 2015. godinu. Konstatovane razlike evidentirane su u finansijskim izvještajima Društva za 2015. godinu.

U Izvještajima popisnih komisija i sačinjenom Elaboratu navedeno je da su popisne komisije imale značajnih problema prilikom popisa. Posljedice takvih popisa su značajne razlike između knjigovodstvenog i stvarnog stanja, odnosno viškovi i manjkovi, koji se u kontinuitetu, svake godine redovno iskazuju. Manjkovi uglavnom nastaju zbog otuđenja sredstava, usljed nemara i višegodišnjeg pasivnog odnosa prema imovini, izostanka odgovornosti i nepoduzimanja disciplinskih mjera i drugih sankcija od strane svih dosadašnjih Uprava. Viškovi u najvećem dijelu nastaju zbog lošeg i istovremenog vođenja istog sredstva i u Sektoru Infrastrukture i u Sektoru Operatora, kao i zbog nemarnog odnosa prema rashodovanim i isknjiženim sredstvima. Posebno formirana Komisija za popis stalnih sredstava u pripremi u svom Izvještaju je navela da je značajan dio investicija u toku već davno završen i stavljen u funkciju, ali zbog neažurnosti stručnih organa koji su vodili projekte posao nije doveden do kraja. To se naročito odnosi na projekat remontovane pruge na dionici Konjic – državna granica, gdje je Komisija konstatovala da nisu ispunjeni ni preduslovi za završetak kolaudacije jer nije izvršeno rashodovanje demontiranih stalnih sredstava. S druge strane, kao što smo već konstatovali u tački 7.1 Izvještaja, ugrađeni novi materijal još uvijek se vodi kao investicija u toku. Osim toga, Komisija je konstatovala da se na investicijama vode urađene projektne dokumentacije započete u ranijim godinama, ali se neće nikad realizovati, pa je predloženo njihovo isknjižavanje.

Osim naprijed navedenog, Komisije su konstatovale da su se prilikom migracije podataka stalnih sredstava sa starog programa na novi SAP program prenešene pozicije samo vrijednosno, bez količinskog prenosa, što je za posledicu imalo da se neka sredstva nisu mogla naći količinski na skladištima zbog čega su konstatovani manjkovi popisom.

Na osnovu naprijed navedenog nisu poduzete adekvatne aktivnosti kako bi se knjigovodstvene evidencije stalnih sredstava, investicija u toku, zaliha materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara ažurirale i uskladile sa stvarnim stanjem.

Potrebno je poduzeti aktivnosti kako bi se iskazana stanja stalnih sredstava i zaliha materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara ažurirala i usaglasila sa stvarnim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

12. Komentar

U ostavljenom roku J.P. „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo očitovalo se dopisom broj: 1-6333-1/2016 od 26.05.2016. godine na dostavljeni Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2015. godinu. U navedenom Očitovanju J.P. „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo je za određeni broj nalaza dalo obrazloženja i komentare i dostavilo dodatnu dokumentaciju. Za dio nalaza navedena obrazloženja su prihvaćena i inkorporirana u konačan tekst Izvještaja.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:

Mira Pažin, dipl. oec

Vođa tima:

Belma Mušinić, dipl. oec

Član tima:

Alida Selimović, dipl. oec

IV. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom poslovanja Društva za 2015. godinu konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

- 1. Radi prevazilaženja postojećih problema osnivač, Vlada FBiH i organi upravljanja Društva (Skupština, Nadzorni odbor i Uprava Društva) moraju sačiniti strateški plan održivosti i unapređenja poslovanja koji bi bio provodiv u praksi;*
- 2. Potrebno je da organi upravljanja (Uprava, Nadzorni odbor, Skupština) obavljaju zadatke iz svoje nadležnosti u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima, a u cilju blagovremenog usvajanja akata od vitalnog značaja za Društvo;*
- 3. Potrebno je poboljšati funkcionisanje sistema internih kontrola u dijelu: procjene vrijednosti stalnih sredstava u skladu sa MRS 36 - Umanjenje vrijednosti sredstava; procjene neto ostvarive vrijednosti zaliha u skladu sa MRS 2.- Zalihe; knjigovodstvenog aktiviranja sredstava u pripremi koja su već date u upotrebu; klasificiranja iznajmljene imovine u skladu sa MRS 40; softverskog rješenja za praćenje ročne strukture zaliha i potraživanja;*
- 4. Priznavanje prihoda vršiti u skladu sa tačkom 22. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i MRS 18 - Prihodi;*
- 5. Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti za takva sredstva u skladu sa zahtjevom MRS 36- Umanjenje imovine;*
- 6. U cilju realnog iskazivanja strukture sredstava i rashoda obračunskog perioda, sve okončane investicije koje se još uvijek knjigovodstveno vode kao sredstva u pripremi kolaudirati i izvršiti obračun amortizacije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima i internim aktima Društva;*
- 7. Svu imovinu iznajmljenu trećim licima evidentirati i voditi u skladu sa zahtjevima iz MRS 40 - Ulaganja u nekretnine;*
- 8. Nastaviti i intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova;*
- 9. U Zabilješkama uz finansijske izvještaje objavljivati postojanje ograničenja vlasništva na nekretninama, postrojenjima i opremom koje su založene kao garancija za preuzete obaveze;*
- 10. Radi realnog iskazivanja imovine i finansijskog rezultata, izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS 2 - Zalihe i isknjižiti zamjenjene rezervne dijelove u skladu sa zahtjevima MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema;*
- 11. Računovodstvene/softverske aplikacije doraditi na način da se može iskazati potpuna ročna struktura potraživanja u cilju blagovremenog poduzimanja aktivnosti za njihovu naplatu;*
- 12. Intenzivirati aktivnosti oko pokretanja postupka upisa promjena nastalih u vlasničkom kapitalu pred nadležnim sudovima, kako bi osnovni kapital Društva iskazan u poslovnim knjigama bio jednak upisanom osnovnom kapitalu u sudskom registru;*
- 13. Izvršiti knjiženje ispravke pogreške iz prethodnih godina na način propisan MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, te finansijske izvještaje sačinjavati na osnovu evidentiranih ispravki u bruto bilansu;*
- 14. Organi upravljanja (Uprava, Nadzorni odbor i Skupština) zajedno sa resornim Ministarstvom prometa i komunikacija moraju uložiti maksimalan angažman u realizaciji Zakona o finansijskoj konsolidaciji JP „Željeznice FBiH“ d.o.o Sarajevo za period od 01.01.2008.–31.12.2012. godine i dosljednoj realizaciji Zakona o finansiranju željezničke infrastrukture i sufinansiranju putničkog i kombinovanog saobraćaja kako bi Društvo moglo izmiriti dio nagomilanih obaveza i nastaviti vremenski neograničeno poslovanje;*

- 15. Potrebno je poduzeti aktivnosti kako bi se iskazana stanja stalnih sredstava i zaliha materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara ažurirala i usaglasila sa stvarnim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.*